

Univerzita Karlova
Pedagogická fakulta
Katedra preprimární a primární pedagogiky

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Distanční vzdělávání v soukromých a veřejných mateřských školách

Distance education in private and public pre-schools

Veronika Birnbaumová

Vedoucí práce: PhDr. Loudová Stralczynská Barbora, Ph.D.
Studijní program: Specializace v pedagogice
Studijní obor: Učitelství pro mateřské školy

2022

Odevzdáním této bakalářské práce na téma Distanční vzdělávání v soukromých a veřejných mateřských školách prohlašuji, že jsem zpracovala bakalářskou práci samostatně, pod vedením vedoucí práce PhDr. Loudové Stralczynské Barbory, Ph.D., za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Současně prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu. Souhlasím s trvalým uložením elektronické verze mé práce v databázi systému meziuniverzitního projektu Theses.cz za účelem soustavné kontroly podobnosti kvalifikačních prací.

V Praze 06.07.2022

Poděkování

Největší poděkování patří vedoucí práce PhDr. Loudové Stralczynské Barboře, Ph.D. za její cenné rady, intenzivní čas věnovaný konzultacím, odborné vedení a připomínky při zpracování mé bakalářské práce. Děkuji jí za velmi přínosné rady, sdílení zkušeností, za četné náměty a připomínky. Dále bych chtěla poděkovat všem respondentům, bez nichž bych nemohla uskutečnit výzkum v empirické části. Děkuji také svému zaměstnavateli, který mi umožnil studium a v neposlední řadě bych chtěla vřele poděkovat svému manželovi a synovi za trpělivost a podporu převážně v posledních měsících mého studia.

ANOTACE

Tématem bakalářské práce je distanční vzdělávání v soukromých a veřejných mateřských školách realizované na jaře roku 2021. Motivací pro zpracování této problematiky byly vlastní zkušenosti s distančním vzděláváním a zájem o současné trendy ve vzdělávání. Výzkumné šetření se zaměřilo na průběh distančního vzdělávání v době trvání nouzového stavu ve vybraných mateřských školách v Praze. Nouzový stav v České republice byl vyhlášen na jaře roku 2021 z důvodu celosvětové koronavirové pandemie způsobené virem Covid-19. Spolu s ním začala platit celostátní uzávěra, při které byly všechny mateřské školy uzavřeny vládou České republiky.

Autorka práci strukturovala do teoretické a praktické části. Cílem výzkumného šetření je charakteristika distančního vzdělávání ve třech vybraných mateřských školách v době platnosti nouzového stavu, při kterém měly mateřské školy povinnost vzdělávat děti v předškolních třídách distančním způsobem.

Výzkum využil smíšeného designu vícepřípadové studie kombinující metody kvalitativní i kvantitativní. Výzkumným nástrojem byl tematicky strukturovaný rozhovor s ředitelkami a učitelkami. Použito bylo také dotazníkové šetření mezi rodiči, jejichž děti se na jaře 2021 účastnily distančního vzdělávání. Bylo zjišťováno, jak probíhala příprava na distanční vzdělávání, průběh distančního vzdělávání a spokojenost rodičů s distančním vzděláváním ve vybraných mateřských školách.

Všechna získaná data z rozhovorů a dotazníků byla ihned po pořízení anonymizována v souladu s pravidly GDPR.

KLÍČOVÁ SLOVA

Distanční vzdělávání, celosvětová pandemie virové choroby Covid-19, forma distančního vzdělávání, mateřská škola, multimediálnost, předškolní vzdělávání

ANNOTATION

The topic of the bachelor thesis is Distance education in private and public kindergartens implemented in the spring of 2021. The motivation for this topic were authors own experiences with distance education and interest in current trends in education. The research investigation focused on the course of distance education during the state of emergency in selected kindergartens in Prague. The state of emergency in the Czech Republic was declared in the spring of 2021 due to the global coronavirus pandemic caused by the covid-19 virus. Along with it, a nationwide closure began, during which all kindergartens were closed by the Czech government.

The author structured the thesis into theoretical and practical parts. The aim of the research investigation is to characterize distance education in three selected kindergartens during the period of the state of emergency, in which kindergartens were obliged to educate children in preschool classes in a distance manner.

The research used a mixed methods multi-case study design combining both qualitative and quantitative methods. The research instrument was a thematically structured interview with head teachers. A questionnaire survey of parents whose children participated in distance education in the spring of 2021 was also used. It investigated the preparation for distance education, the course of distance education, and parents' satisfaction with distance education in the selected kindergartens.

All data obtained from interviews and questionnaires were anonymised immediately after collection in accordance with GDPR rules.

KEYWORDS

Distance education, global pandemic of viral disease covid-19, the form of distance education, kindergarten, multimedia, preschool education

Obsah

Úvod	8
I. TEORETICKÁ ČÁST	10
1 Distanční vzdělávání	10
1.1 Vymezení pojmu distanční vzdělávání	10
1.2 Vymezení stěžejních pojmů využitých v bakalářské práci	12
2 Historie distančního vzdělávání	15
2.1 Historie distančního vzdělávání ve světě	15
2.2 Historie distančního vzdělávání v České republice	16
2.3 Historie distančního vzdělávání v předškolních institucích v ČR.....	17
3 Legislativní rámec	18
3.1 Legislativní povinnost pro MŠ s ohledem na distanční vzdělávání	18
3.2 Metodické doporučení MŠMT pro vzdělávání distančním způsobem v MŠ.....	19
4 Zásady, formy a principy distančního vzdělávání	20
4.1 Zásady distančního vzdělávání v MŠ	20
4.2 Formy distančního vzdělávání v MŠ	21
4.3 Principy distančního vzdělávání v MŠ	22
5 Rizika distančního vzdělávání v předškolních vzdělávání	24
5.1 Pohyb v životě dítěte.....	24
5.2 Kognitivní vývoj.....	25
6 Shrnutí teoretické části	26
II. EMPIRICKÁ ČÁST	27
7 Cíl výzkumného šetření	27
8 Metodologie výzkumu	27
8.1 Rozhovory	29
8.2 Dotazníky	31
9 Charakteristika mateřských škol z výzkumného vzorku	33
9.1 Charakteristika lokality	33
9.2 Charakteristika mateřské školy I	33
9.3 Charakteristika mateřské školy II	35
9.4 Charakteristika mateřské školy III.....	36
10 Vyhodnocení rozhovorů	38

10.1	Mateřská škola I.....	38
10.2	Mateřská škola II	41
10.3	Mateřská škola III	44
11	Vyhodnocení dotazníků	48
11.1	Mateřská škola I.....	48
11.2	Mateřská škola II	53
11.3	Mateřská škola III	58
12	Vyhodnocení výzkumných otázek	63

Úvod

Autorku k výběru námětu bakalářské práce motivovala aktuálnost tématu, zájem o současné trendy ve vzdělávání, ale i vlastní praxe. Významným podkladem pro tuto práci je popis zkušeností ředitelek a učitelek s distančním vzděláváním z jara roku 2021. Mateřská škola, ve které autorka pracuje, má bohaté zkušenosti s touto formou vzdělávání již z jara roku 2020, kdy byl poprvé vyhlášen nouzový stav z důvodu celosvětové pandemie a mnoho škol tak začalo využívat vzdělávání na dálku.

V práci autorka záměrně používá pojem distanční vzdělávání, a ne distanční výuka z důvodu, že v předškolním vzdělávání se obecně nezmiňujeme o výuce, ale o vzdělávání dětí, aby se nepřenašely do oblasti předškolního prostředí metody, které jsou charakteristické pro školu a nedocházelo tak ke zeškolšťování. Pojem distanční vzdělávání je využíván v souladu s jeho vymezením ze strany Ministerstvem školství mládeže a tělovýchovy¹ (dále jen MŠMT).

Záměrem bakalářské práce je nahlédnutí do problematiky distančního vzdělávání a hlubší prozkoumání jeho realizace ve vybraných mateřských školách, které se nachází v regionu Praha. Cílem bakalářské práce je zjistit, jak probíhala přípravná fáze na distanční vzdělávání, průběh distančního vzdělávání a v neposlední řadě zhodnocení distančního vzdělávání v mateřských školách. Dílčím cílem teoretické části bylo systematicky analyzovat přehled odborné literatury, vymezit legislativní rámec v předškolním vzdělávání v České republice a přehledně vytyčit, jaké podmínky stanovilo MŠMT pro distanční vzdělávání v mateřských školách. Teoretická část poskytuje podklad pro zpracování empirické části.

Bakalářská práce má dvě části, teoretickou a empirickou, je rozdělena do šesti kapitol. Teoretická část je zaměřena na problematiku distančního vzdělávání. Definuje podrobně pojem „distanční vzdělávání“. Shrnuje historii distančního vzdělávání ve světě a v ČR. Pojednává o metodách, formách, cílech, principech, právních předpisech a požadavcích, které stanovilo MŠMT pro tuto formu vzdělávání.

Empirická část hledá odpověď na otázku, jakým způsobem bylo uskutečněno distanční vzdělávání ve vybraných mateřských školách v době, kdy většina předškolních zařízení byla uzavřena vládou České republiky z důvodu celostátní uzávěry na jaře roku 2021. V této části práce jsou také uvedeny problémy, kterým musely vybrané mateřské školy čelit před a v průběhu distančního vzdělávání a je zde vymezena charakteristika všech tří mateřských škol,

¹ <https://www.msmt.cz>

ve kterých byl realizován výzkum. V empirické části je popsána metodologie realizovaného výzkumného šetření vícepřípadové studie, příprava, průběh a způsob distančního vzdělávání ve vybraných mateřských školách. Výzkum byl proveden pomocí strukturovaných rozhovorů a dotazníků. Rozhovory byly uskutečněny s učitelkami a ředitelkami mateřských škol, dotazníky byly vyplněny rodiči dětí, které tyto mateřské školy navštěvovaly na jaře 2021. Analýza výsledků zjišťovala způsob přípravy a průběh distančního vzdělávání v těchto mateřských školách.

V rámci procesu rešerší autorka pracovala s literaturou uvedenou na konci bakalářské práce, veškeré překlady v této práci jsou její vlastní. Ve většině případů, když se autorka zmiňuje ve své práci o učitelích, uvádí slovo „učitel“ v ženském rodě z důvodu, že většina pedagogů v předškolních zařízeních jsou převážně ženy a také více jak 90 % respondentů ve výzkumu byly ženy.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 Distanční vzdělávání

Současná doba je výrazně ovlivněna celosvětovou pandemickou situací, a tak je distanční vzdělávání aktuálně diskutovaným a zkoumaným tématem nejen v České republice ale i po celém světě. Před vypuknutím celosvětové pandemie bylo distanční vzdělávání primárně využíváno studenty středních, vyšších odborných a vysokých škol nebo účastníky různých online kurzů (Průcha a Míka, 2000). V předškolním vzdělávání se s touto formou vzdělávání díky pandemii setkáváme od jara roku 2021 nově. Jak uvádí Zlámalová (2006) ve světě je distanční forma vzdělávání mezi studenty středních a vysokých škol velmi populární, kdežto v České republice se zaměřuje většinou na vzdělávání dospělých jedinců. V teoretické části jsou informace většinou stahovány k distančnímu vzdělávání dospělých, autorka práce si je vědoma, že vzdělávání dospělých distančním způsobem se velmi liší od vzdělávání dětí v mateřské škole. První kapitola práce představí, jak je definován pojem distanční vzdělávání vybranými autory, kteří se touto problematikou odborně zabývají.

1.1 Vymezení pojmu distanční vzdělávání

Původ latinského slova *distanční* pochází od slova *distance*, což znamená v překladu vzdálenost, doba nebo odstup (Hais a Hodek, 1998).

Výše uvedení autoři se shodují na základní charakteristice vymezení pojmu distanční vzdělávání. Tito autoři ve svých publikacích zpravidla uvádí, že se jedná o multimediální formu vzdělávání, kde studium probíhá způsobem, při kterém jsou od sebe účastníci distančního vzdělávání fyzicky odděleni a student není pod stálým dohledem vyučujícího. Za normálních okolností probíhá studium osobním kontaktem mezi studentem a vyučujícím. Distanční studium se opírá o specifické studijní materiály a výuka probíhá jiným způsobem, než je tomu u běžného prezenčního nebo dálkového studia, které je tzv. modifikovaným prezenčním studiem. Průcha (1999, s. 28) upozorňuje, že pojem *distanční* není totožný s pojmem *dálkový* a definuje distanční vzdělávání jako specifickou formu vzdělávání, kdy si studenti samostatně řídí studium na základě multimediální formy studia, při které využívají různé technické a komunikační prostředky (rozhlas, televize, fax, email, tištěné nebo audiovizuální materiály apod.).

Průcha a Míka definují (2000, s. 3) „*distanční vzdělávání (DiV – anglicky distance education – DE)*“ jako formu samořízeného studia probíhajícího mezi všemi zúčastněnými

na dálku. Vzdělávání není realizováno v učebnách, tzn. mezi vyučujícím a studentem se odehrává interakce pomocí různých moderních a komunikačních informačních technologií (elektronické/tištěné materiály, komunikační online platformy, které jsou určené k předávání informací mezi všemi zúčastněnými, CD nosiče apod.). V andragogickém slovníku Průcha a Veteška (2014) podotýkají, že studující si sám reguluje tempo učení v průběhu jeho vzdělávání. Vzhledem k těmto nárokům na distanční vzdělávání a vývojovým limitům dětí, které jsou blíže popsány v kapitole 5, nejsou děti v předškolním věku z vývojového hlediska schopny si samy regulovat tempo a průběh vzdělávání, proto není možné uplatňovat distanční formu vzdělávání v předškolních zařízeních v takové míře, jako je tomu u vyšších stupňů škol (Langamier a Krečířová, 2006).

MŠMT formuluje distanční vzdělávání v předškolních zařízeních jako „*formu vzdělávání, která může probíhat mezi účastníky online nebo off-line formou*“ (MŠMT, 2010 s. 7).

Obdobně jako Průcha a Míka (2000) definuje distanční vzdělávání Mary Burns (2011), která uvádí, že distanční vzdělávání je taková forma studia, při níž díky vzdálenosti dochází k separaci dítěte od učitelky a výuka probíhá na dálku.

Komunikace mezi účastníky distančního vzdělávání se realizuje pomocí různých moderních technologií, které umožňují přenos digitálních materiálů potřebných ke studiu, ve většině případů se distanční vzdělávání uskutečňuje prostřednictvím internetu².

Zlámalová (2006) zmiňuje, že distanční vzdělávání je do jisté míry opakem prezenční formy studia, výuka probíhá alternativně ve srovnání s prezenční formou. Jedná se převážně o samostudium, ve kterém jsou studující osoby a konzultanti neboli tutoři fyzicky od sebe odděleni a upřednostněna je nepřímá komunikace. K vzdělávání jsou využívány různé didaktické postupy, technické prostředky, kterými je učivo studentům prezentováno a jsou prověřovány studijní pokroky studujícího. Zlámalová (2001, s. 9) také definuje distanční vzdělávání jako „*multimediální formu samostatného studia*“, kdy vzdělávání studentů probíhá formou různých multimediálních prostředků, které jsou uzpůsobené k prezentování učiva distanční formou. Ve své další publikaci Zlámalová (2001) dodává, že distanční studium je vhodné pro různé typy vzdělávání, například pro krátké kurzy nebo graduální programy, kde je vzdělávání vzdáleně řízeno institucí a tutor je spojovacím článkem mezi studenty a vzdělávací institucí.

² Nouzová vzdálená výuka vs. online učení: Srovnání (uopeople.edu)

Z hlediska vývojového není tato forma vzdělávání vhodná pro děti v předškolních zařízeních, které potřebují k rozvoji svých kompetencí dostatek pohybu, podnětné prostředí, sociální kontakt s vrstevníky apod. (Wedlichová, 2010). Ve společnosti se velmi liší názory na distanční vzdělávání v předškolních zařízeních.

Picciano (2017) uvádí, že se jedná o takovou formu vzdělávání v předškolních zařízeních, která je realizována v domácím prostředí prostřednictvím online nástrojů mezi učitelkami a dětmi. Úkolem učitelek je navrhovat pro děti aktivity tak, aby je rozvíjely ve všech vzdělávacích oblastech. U výběru aktivit má být převážně kladen důraz na pohyb dítěte, rozvoj řečových schopností a základních potřeb v oblasti samoobsluhy dítěte.

Rohlíková a Vejvodová (2012, s. 549) potvrzují, co se již píše ve výše uvedených definicích, že distanční studium je překonání vzdálenosti mezi účastníky distančního vzdělávání, kdy za studujícím „škola přišla až do domu“.

1.2 Vymezení stěžejních pojmů využitých v bakalářské práci

Dle publikace Distanční vzdělávání pro učitele (Černý a kol., 2015) můžeme rozdělit distanční vzdělávání do třech základních forem, a to na prezenční, distanční nebo kombinovanou formu, která byla nejčastěji v předškolních zařízeních využívána v době nouzového stavu.

Prezenční forma vzdělávání

Jedná se o formu vzdělávání, kdy jsou všichni účastníci přítomni prezenčně ve vzdělávací instituci, studium probíhá denně nebo dálkově. Dálkové vzdělávání, při kterém se výuka může odehrávat například večerně, víkendově nebo jednou za určitý čas (Zlámalová, 2000). V mateřské škole probíhá vzdělávání dětí denně v pracovních dnech prezenční formou, která se uskutečňuje podle pokynů MŠMT a je v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání (Kotátková, 2014).

Distanční forma vzdělávání

Forma distančního studia, při kterém vzdělávání probíhá pomocí moderních technologií, účastníci distančního vzdělávání nejsou v přímém fyzickém kontaktu (Černý a kol., 2015). Novelou školského zákona se distanční forma vzdělávání dostává do povědomí jako jedna z možných forem vzdělávání v mateřských školách, převážně je zaměřena na vzdálenou komunikaci mezi učitelkami a rodiči a také na kontakt mezi dětmi a učitelkami (MŠMT, 2010). Jak zmiňuje Splavcová (2020), povinné distanční vzdělávání v mateřské škole může

být uskutečněno online nebo offline formou, záleží na mateřské škole, jakou podobu vzdělávání si zvolí. Při obou formách distančního vzdělávání děti plní úkoly, které jim učitelky zadávají. Jak uvádí Wedlichová (2010), u dětí v předškolním věku by nemělo být online vzdělávání prioritní z důvodu, že jejich myšlení je stále vázáno na konkrétní činnosti a aktivitu dítěte, důraz by měl být kladen hlavně na rozvoj v oblastech školní připravenosti daného dítěte, jeho samostatnosti, rozvoji motorických schopností, sluchového vnímání.

Kombinovaná forma vzdělávání

U této formy studia se jedná o kombinaci prezenčního a dálkového neboli distančního studia. Výuka u této formy studia může probíhat například v blocích, které probíhají v předem určeném čase. Při kombinovaném studiu student navštěvuje vzdělávací instituci méně často, než je tomu u prezenčního či dálkového studia (Kolář a kol., 2012). Jak je uvedeno v Metodickém doporučení (MŠMT, 2010), v mateřské škole lze kombinovanou formu vzdělávání praktikovat příležitostnými online setkáními dětí a učitelek a zadáváním úkolů k domácímu procvičování.

Multimediálnost

Multimediálnost přispívá k předávání informací pomocí moderních komunikačních a informačních technologií, jimiž lze prezentovat učivo. Prostředky, které umožňují multimediálnost, jsou například počítačové programy, videokonferenční systémy, CD nosiče, telefon, fax, email, rozhlasové a televizní přenosy (Zlámalová, 2008). Multimediálnost umožňuje učitelkám mateřských škol získávat, předávat i využívat získané informace z médií ke svému rozvoji, nebo rozvoji dětí. Učitelky by měly být schopné kriticky vyhodnotit, jestli jsou získané informace z médií věrohodné či nikoliv. U předškolních dětí jsou za výběr médií zodpovědné učitelky a v domácím prostředí především rodiče (Valenta a kol., 2016).

Tutor distančního vzdělávání

Tutor je jedním ze vzdělávacích pilířů, který řídí, kontroluje a realizuje vzdělávání po stránce metodické. Seznamuje studenty s obsahem studia, zodpovídá za studijní materiály, určuje jednoznačná pravidla pro komunikaci, hodnotí, motivuje a podporuje studenty během studia (Černý a kol., 2015). V mateřské škole distanční výuku nezprostředkovává tutor, ale učitelka mateřské školy, která realizuje distanční výuku v souladu s rámcovým vzdělávacím

programem pro předškolní vzdělávání a školním vzdělávacím programem dané mateřské školy (Metodické doporučení, 2010).

Učící se subjekt

Student, žák či dítě, je hlavním subjektem vzdělávacího procesu, ve kterém se systematicky vzdělává jakoukoliv formou studia, v mateřské škole je to dítě, kdo se vzdělává. (Kolář a kol., 2012).

Pandemie virové choroby covid-19

Jedná se o rychlé šíření vysoce infekční nemoci způsobené koronavirem SARS Co V-2. Dne 11. 2. 2020 vyhlásila světová zdravotnická organizace (WHO) pandemii z důvodu rychlého rozšíření této nemoci.³

Mateřská škola

Výchovně–vzdělávací instituce určená pro děti od 3–7 let (nejdříve od 2 let), která je součástí formálního školského systému v České republice. Vzdělávací zařízení systematicky a soustavně připravuje děti na vzdělávání v základní škole (Kolář a kol., 2012).

Předškolní vzdělávání

Předškolní vzdělávání je vzdělávací proces, při kterém předškolní instituce pomáhá dítěti s rozvojem jeho schopností a dovedností, jedná se o proces, který je legislativní součástí vzdělávací soustavy v ČR a probíhá ve specializované instituci, která je k tomu určena (školský zákon č. 561/2004 Sb.).

Kapitola shrnuje nejdůležitější pojmy distančního vzdělávání, dále se bakalářská práce zabývá historií distančního vzdělávání ve světě a v České republice.

³ Vyhláška je dostupná na www.euro.who.int/en/health-topics/health-emergencies/coronavirus-covid-19/news/news/2020/3/who-announces-covid-19-outbreak-a-pandemic.

2 Historie distančního vzdělávání

2.1 Historie distančního vzdělávání ve světě

Distanční vzdělávání vzniklo před více než 290 lety, týkalo se především vzdělávání dospělých a nikoli dětí. Tato podkapitola stručně seznamuje čtenáře s historií distančního vzdělávání ve světě. První zdokumentované zmínky o distančním vzdělávání pochází z roku 1728, kdy pod vedením Caleba Phillipse probíhal v Bostonu korespondenční kurz nabízející výuku těsnopisu. Studentům byly zasílány materiály poštou. Tehdy se poprvé objevil termín distanční vzdělávání (Černý a kol., 2015).

Průcha (1999) zmiňuje, že historie distančního vzdělávání sahá do roku 1840, kdy byla ve Velké Británii na University of London otevřena vzdělávací instituce, která nabízela jako první vzdělávání formou korespondence⁴ a pořádala kurzy těsnopisu. Tímto se otevřela nová éra možnosti vzdělávání na dálku. Tato korespondenční škola, která byla založena sirem Isaacem Pitmanem, pořádala kurzy těsnopisu. Podle vzoru této instituce dále vznikaly v Evropě a v USA v 19. a 20. století další korespondenční školy, které nabízely zájemcům o studium různé odborné kurzy, převážně studium cizích jazyků, přípravné kurzy na zkoušky apod.

Počátkem 30. let 20. století výuka nabrala nových rozměrů, ve světě se rychle rozšířilo rozhlasové a televizní vysílání, které nabízelo lidem výukové programy a instruktážní videa, díky kterým se mohli vzdělávat lidé například v armádě, letectvu atd. Trend nové formy vzdělávání pomohl všem jedincům, kteří se chtěli začlenit do vzdělávání a do té doby jim to nebylo umožněno například z důvodu velké vzdálenosti od instituce, časové bariéry, fyzického handicapu atd. (Plamínek, 2014)

Po druhé světové válce nastal další rozvoj ve vzdělávání. Zvýšil se počet studentů, kteří chtěli v průběhu ekonomického života získat vzdělání, a tak vznikalo čím dál tím více institucí, které nabízely tuto formu studia (Průcha a Míka, 2000).

V 60. letech druhé poloviny 19. století se začalo šířit distanční vzdělávání pomocí moderních informačních a komunikačních technologií, tím byla umožněna studentům a institucím maximální flexibilita při vzdělávání. Moderní technologie poskytují podporu prostřednictvím internetu, počítačových programů, audiovizuálních učebnic atd. (Černý a

⁴ Ve výkladovém slovníku z pedagogiky (Kolář a kol. 2012) je korespondenční studium vysvětleno jako specifická forma studia, ve které komunikace mezi studentem a vyučujícím probíhá zasíláním učebních materiálů emailem nebo poštou.

spol., 2015). V roce 1969 vznikla první distanční univerzita Open University (Otevřená univerzita)⁵, která stále nabízí možnost vysokoškolského studia všem studentům, kteří jeví zájem o studium. Univerzita sloužila jako vzor pro ostatní vzdělávací instituce. Hlavní myšlenkou pro založení bylo umožnit studium všem lidem, kteří mají potřebu vzdělávat se a z nějakého důvodu je pro ně prezenční forma studia nemožná (Zlámalová, 2008).

Od poloviny 20. století se distanční studium stává stále významnější, ve vyspělých zemích se velmi rozšiřuje síť vzdělávacích institucí, která realizuje prezenční a distanční vzdělávání současně. Existují různé mezinárodní asociace zabývající se touto formou studia, jednou z mnoha institucí je například EADTU (Evropská asociace univerzit distanční výuky), jenž je významnou evropskou institucí nabízející vysokoškolské vzdělávání (Plamínek, 2014).

Za posledních dvacet let došlo k velkému rozrůznění distančního vzdělávání, současný trend v mezinárodní mobilitě směřuje k tomu, aby vzdělávání probíhalo v distanční či kombinované formě, příkladem této formy studia je iniciativa univerzity 4EU+, která se zabývá podporou distančního vzdělávání v České republice. Aliance 4EU+ „*sdruzuje šest komplexních, výzkumně náročných veřejných vysokých škol ze čtyř regionů Evropy*“⁶, sdružení zajišťuje distanční vzdělávání pro běžné studenty univerzity.

Ve 21. století se nově objevuje distanční vzdělávání i v předškolních zařízeních, a to po celém světě. V současné době je jen omezené množství odborné literatury, která se zabývá distančním vzděláváním v předškolních zařízeních, a tak nelze blíže současnou historii konkretizovat. V České republice jsme se poprvé s touto formou vzdělávání v předškolních zařízeních setkali v roce 2020 (MŠMT, 2020).

2.2 Historie distančního vzdělávání v České republice

Předchozí kapitola stručně shrnula historii distančního vzdělávání ve světě, následující dvě kapitoly se zabývají historií distančního vzdělávání v ČR z hlediska celého školského systému a také historií předškolního vzdělávání. První kořeny distančního vzdělávání jsou u nás zapuštěny již v 19. století. Větší rozmach ve vzdělávacím systému nastal po roce 1989, kdy se u nás začaly objevovat alternativní formy vzdělávání ve spolupráci se zahraničními institucemi, které se zaměřují na distanční vzdělávání (Průcha, 1999). Jak podotýká Zlámalová (2008), změny, které u nás nastaly vlivem na trhu práce po roce 1989, kladly

⁵ www.open.ac.uk

⁶ [Aliance 4EU+ \(4euplus.eu\)](http://4euplus.eu)

velký důraz na úroveň vzdělání obyvatelstva, a proto byl přijat nový školský zákon, ve kterém je ve vyhlášce akreditační komise zakotveno vyrovnání postavení obou forem studia, prezenčního i distančního (zákon č. 561/2004 Sb.).

Distanční studium studentům poskytuje širokou a rozmanitou podporu, dostává se pomalu do systému vzdělávání ve všech stupních školských zařízení. V poslední době má na rozvoj distančního vzdělávání značný vliv i výskyt globální pandemie. Díky této pandemii, která ovlivnila celý svět, byla školská zařízení, nejen u nás, ale i ve světě, nucena nedobrovolně přejít na distanční formu vzdělávání.

2.3 Historie distančního vzdělávání v předškolních institucích v ČR

Do roku 2020 bylo distanční vzdělávání v České republice využíváno zejména v oblasti vzdělávání dospělých, nikdy předtím neměly mateřské školy povinnost vzdělávat děti distančním způsobem. Dne 12. března 2020 došlo poprvé Ministerstvem školství a tělovýchovy k uzavření škol, nikoliv mateřských škol. Zřizovatelům předškolních institucí bylo pouze doporučeno zvážit jejich uzavření, finální rozhodnutí vláda nechala plně v jejich kompetenci. S ohledem na výskyt nové pandemie byl dne 20. srpna 2020 aktualizován školský zákon 561/2004 Sb. (novela č. 349/2020 Sb.), distanční vzdělávání tak bylo zavedeno v celém systému škol.

S příchodem druhé vlny pandemie byl dne 26.2.2021 vyhlášen vládou České republiky další nouzový stav, při kterém došlo k uzavření škol a školských zařízení, tentokrát včetně mateřských škol, jak je uvedeno v usnesení vlády České republiky ze dne 26. února 2021 (Usnesení vlády, č. 200) s výjimkou mateřských škol, které mohly navštěvovat děti zákonných zástupců vybraných profesních skupin. Podmínkou pro návštěvu těchto předškolních institucí byl věk dětí (od 3 do 10 let) a profese, kterou vykonával zákonný zástupce. Zákonný zástupce musel vykonávat jednu z profesí, ty vláda vymezila ve svém usnesení (Sbírka zákonů, předpis č. 112/2021). Ve společnosti se můžeme setkat s různými názory na distanční vzdělávání v mateřských školách. V předškolních institucích je to zcela nová forma vzdělávání, jenž přináší pro učitele a zřizovatele velkou výzvu, se kterou se každý vypořádává podle svých zkušeností, technických a personálních možností, jak uvádí Národní ústav pro vzdělávání.⁷ Na učitelky jsou tak kladeny nové nároky, se kterými se doposud nesetkaly (novela školského zákona č. 349/2020 Sb., § 184 a).

⁷ archiv-nuv.npi.cz/t/predskolni-vzdelavani.html

3 Legislativní rámec

3.1 Legislativní povinnost pro MŠ s ohledem na distanční vzdělávání

Následující text představí, jak vzdělávání v České republice definuje školský zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání. *„Tento zákon upravuje předškolní, základní, střední, vyšší odborné a některé jiné vzdělávání ve školách a školských zařízeních, stanoví podmínky, za nichž se vzdělávání a výchova (dále jen "vzdělávání") uskutečňuje, vymezuje práva a povinnosti fyzických a právnických osob při vzdělávání a stanoví působnost orgánů vykonávajících státní správu a samosprávu ve školství“* (zákon č. 561/2004 Sb., obecná ustanovení). Školský zákon formuluje distanční vzdělávání takto: *„distanční formou vzdělávání je samostatné studium uskutečňované převážně nebo zcela prostřednictvím informačních technologií, popřípadě spojené s individuálními konzultacemi“* (zákon č. 561/2004 Sb., § 25).

S ohledem na usnesení vlády ČR (Usnesení vlády, č. 200) a za podmínek stanovených ve školském zákoně se na veškeré mateřské školy od 26.2.2021 začal vztahovat závazek vzdělávat děti, pro něž je předškolní vzdělávání povinné, distančním způsobem v případě zavedení krizových opatření vyhlášených vládou, Ministerstvem zdravotnictví nebo nařízením karantény v MŠ krajskou hygienickou stanicí podle zákona o ochraně veřejného zdraví. Distančního vzdělávání se tak musí účastnit děti, pro které je předškolní vzdělávání povinné (Metodické doporučení, 2020). Ve školském zákoně (zákon č. 561/2004 Sb.) je formulována povinnost vzdělávat děti v mateřské škole distančním způsobem následovně: *„Pokud z důvodu krizového opatření vyhlášeného podle krizového zákona, nebo z důvodu nařízení mimořádného opatření podle zvláštního zákona, anebo z důvodu nařízení karantény podle zákona o ochraně veřejného zdraví není možná osobní přítomnost většiny žáků nebo studentů z nejméně jedné třídy, studijní skupiny, oddělení nebo kursu ve škole nebo většiny dětí, pro které je předškolní vzdělávání povinné, z mateřské školy nebo z odloučeného pracoviště nebo z nejméně jedné třídy, ve které se vzdělávají pouze tyto děti, poskytuje škola dotčeným dětem, žákům nebo studentům vzdělávání distančním způsobem“* (zákon č. 561/2004 Sb., § 184). Mateřská škola vzdělává děti distančním způsobem v souladu se svým školním vzdělávacím programem, který vychází z rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání.

Tento legislativní vývoj podnítil zájem autorky práce uskutečnit výzkum v teoretické části a analyzovat, jak ve vybraných mateřských školách probíhala distanční vzdělávání v době trvání nouzového stavu⁸ na jaře roku 2021.

3.2 Metodické doporučení MŠMT pro vzdělávání distančním způsobem v MŠ

MŠMT dne 23. 9. 2020 vydalo Metodické doporučení pro vzdělávání distančním způsobem (2020), které je určeno všem školám jako základní příručka. V tomto doporučení jsou uvedeny doporučení pro vzdělávání distanční formou, také jsou zde vymezeny povinnosti zákonných zástupců vůči vzdělávací instituci. Zákonný zástupce dítěte má povinnost omluvit dítě z povinné školní docházky do tří dnů od počátku absence v mateřské škole. Každá vzdělávací instituce si stanoví podmínky a formy distančního vzdělávání individuálně, dle svých možností. O podmínkách a formách distančního vzdělávání vždy rozhoduje ředitel dané vzdělávací instituce. Distanční vzdělávání v mateřské škole je primárně založeno na komunikaci mezi učitelkou a rodičem. V případě této formy vzdělávání je učitelka pro rodiče rádcem a jakýmsi průvodcem při vzdělávání dětí. Učitelka by měla být schopná zákonné zástupce inspirovat nápady, jak podpořit jejich dítě ve vzdělávání v domácím prostředí, dávat jim náměty k výtvarným a pracovním činnostem, nebo didaktickým a pohybovým hrám. MŠMT doporučuje u dětí, pro něž je předškolní vzdělávání povinné, realizovat online výuku maximálně 30 minut denně, spíše ale doporučuje 1–2 online setkání týdně (MŠMT, 2020).

Hlavním cílem distančního vzdělávání by mělo být udržení sociálního kontaktu mezi dětmi a učitelkou. Pro děti, které nespádají do povinného předškolního vzdělávání, není distanční výuka povinná. MŠMT doporučuje učitelkám nabízet dětem takové aktivity, aby co nejvíce odpovídaly individuálním potřebám daného dítěte. Učitelka může rodičům nabídnout vzdělávací činnosti zaměřené na rozvoj sluchového vnímání pomocí čtení pohádek, učení se nových básniček, písniček, nebo poskytnout rodičům grafomotorické listy a aktivity podporující rozvoj jemné motoriky (MŠMT, 2020). Autorka práce se podrobněji v empirické části zabývá analýzou průběhu distančního vzdělávání a podrobně zde vymezuje, jak bylo ve všech třech mateřských školách realizováno distanční vzdělávání, jaké aktivity byly dětem nabízeny v době uzávěry mateřských škol.

⁸ O nouzového stavu se více dočteme ve Sbírce zákonů 2020 (Sbírka zákonů č. 75 / 2020).

4 Zásady, formy a principy distančního vzdělávání

4.1 Zásady distančního vzdělávání v MŠ

Podle Průchy a Míky (2000) je učitelka jednou z nejvýznamnějších osob, která se účastní distančního vzdělávání. Jejím hlavním úkolem je připravit vzdělávací nabídku pro děti tak, aby pro ně byla motivující a děti měly chuť se dozvídat se nové věci, jedině tak si děti mohou osvojit celou řadu dovedností, schopností nebo návyků (Wedlichová, 2010).

Česká školní inspekce ve svém doporučení pro úspěšné vzdělávání na dálku určeném mateřským školám (Doporučení pro efektivní distanční vzdělávání dětí v mateřské škole v době karantény, 9. 11. 2021) uvádí tyto zásady⁹: *„vedení mateřské školy podporuje pedagogy, kteří zajišťují vzdělávání dětí v době karantény. Mateřská škola prostřednictvím různých cest udržuje intenzivní kontakt s rodiči dětí, mateřská škola využívá vhodné komunikační prostředí, mateřská škola se snaží o přímý kontakt s dětmi a o propojování dětí navzájem, mateřská škola nabízí rodičům konzultace a podporu při vzdělávání, mateřská škola poskytuje individualizované podněty k rozvoji jednotlivých dětí, zvýšenou pozornost mateřská škola věnuje dětem v povinném předškolním vzdělávání.“* Tyto zásady byly sumarizovány na základě zkušeností mateřských škol s distančním vzděláváním.

Mateřská škola do svého školního řádu zahrne postupy k průběhu distančního vzdělávání, zvolí jednotnou komunikační platformu a nastaví podmínky tak, aby komunikace učitelů, rodičů a dětí vyhovovala většině. Ředitelka zajistí technickou a metodickou podporu, stanoví jasná pravidla distančního vzdělávání např. časový rozsah. Zvolí internetové úložiště, kde rodiče mohou najít materiály nebo informace spojené s distanční výukou, podporuje vzájemnou spolupráci mezi učitelkami nebo komunikuje se všemi účastníky distančního vzdělávání. Učitelka v průběhu distančního vzdělávání poskytuje rodičům materiální podporu (pracovní listy, návrhy na pracovní činnosti, pohybové hry, nápady na rozvíjení slovní zásoby, kritického myšlení a dětské představivosti a jiné). Dále podává dětem a rodičům zpětnou vazbu a bere v potaz složení dětské skupiny, které přizpůsobí cíle a obsah distančního vzdělávání (MŠMT, 2020). V empirické části je podrobně popsáno, jak se mateřské školy vypořádaly s přechodem na distanční vzdělávání a jakým způsobem bylo realizováno.

⁹ [Doporučení-DV-v-MS-v-dobe-karanteny.pdf \(csicr.cz\)](#)

4.2 Formy distančního vzdělávání v MŠ

O způsobu vzdělávání, online nebo offline formou, kterým bude v mateřské škole distanční vzdělávání probíhat, rozhoduje ředitelka dané mateřské školy. Výběr způsobu vzdělávání záleží na právních předpisech a aktuálních podmínkách mateřské školy. Ředitelka by při rozhodování měla zohlednit, jak materiálně technické vybavení své instituce, tak i technické možnosti domácností, individuální potřeby dětí a podle toho přizpůsobit vhodnou vzdělávací formu (MŠMT, 2020).

MŠMT (2020) navrhuje mateřským školám využívat online nebo offline formu vzdělávání založenou primárně na komunikaci mezi rodiči a učitelkami, doba vzdělávání, která je realizována online, by neměla přesáhnout 30 minut denně. Je dobré rozdělit děti do menších skupinek. Jak bylo autorkou této práce v empirické části zjištěno, na učitelky byl mnohdy vyvíjen tlak vedením mateřské školy, aby se snažily zapojit do distančního vzdělávání všechny děti. MŠMT (2020) radí učitelkám, aby využívaly online setkání pro děti především jako zpestření. Učitelkám dále doporučuje připravovat pro děti aktivity odpovídající co nejvíce jejich individuálním potřebám a možnostem.

Distanční vzdělávání by mělo umožnit dětem se i nadále systematicky připravovat na vzdělávání na základní škole, rodičům nabízet podnětné nápady na zpestření aktivit v domácnosti (například tipy na čtení s porozuměním, výtvarné nebo pracovní aktivity, pohybové a logické hry apod.). Podle autorky práce by dětem měla být podávána nejen v průběhu distančního vzdělávání zpětná vazba, která podporuje u dětí chuť vzdělávat se a ve vzdělávání pokračovat¹⁰.

Jedním ze způsobů distančního vzdělávání je forma offline, která neprobíhá prostřednictvím internetu a učitelka se nepotkává s dítětem v online prostředí. V mateřské škole může tato forma probíhat různými způsoby, například osobním předáváním, poštou, online setkáními atd.¹¹ Pokud distanční vzdělávání probíhá offline formou, mluvíme o tzv. *asynchronní* komunikaci (MŠMT, 2020) mezi učitelkou a dítětem, kdy jsou úkoly (např. grafomotorické listy, pracovní listy na rozvoj jemné motoriky, nápady na výtvarné aktivity aj.), na kterých děti pracují, zadávány učitelkou a děti na nich pracují svým vlastním tempem v čase, který vyhovuje jejich individuálním potřebám. Učitelka by měla zadávat dětem úkoly zaměřené

¹⁰ Mateřská škola jako „zabalená krabička“: Sonda do - ProQuest (cuni.cz)

¹¹ Povinné předškolní vzdělávání skutečnou součástí - ProQuest (cuni.cz)

na určitou vzdělávací oblast, kterými rozvíjí u dětí klíčové kompetence. Online vzdělávání je vzdělávání, které probíhá na dálku prostřednictvím internetu. V mateřských školách probíhá většinou pomocí videokonferenčních nástrojů (Zoom, Google Meet, MS Teams, Hangouts chat aj.), sociálních sítí a jiných moderních technologií, jak také vyplynulo z výzkumného šetření v empirické části. V případě, kdy distanční vzdělávání probíhá pomocí videokonference, mluvíme o tzv. *synchronní* komunikaci (MŠMT, 2020), při té probíhá mezi učitelkou a dítětem online komunikace v určitý čas na určitém místě. MŠMT považuje za efektivní kombinovat obě formy vzdělávání, offline i online. (MŠMT, 2020).

4.3 Principy distančního vzdělávání v MŠ

Podle Rohlíkové a Vejvodové (2012, s. 543–544) jsou principy distančního vzdělávání rozděleny do těchto základních čtyř oblastí: „*princip sebezvzdělávání, princip individualizace, princip interaktivity, princip využití multimédií.*“ Zmiňované principy jsou považovány za základní charakteristické rysy distančního vzdělávání a poukazují na zásadní rozdíly mezi prezenčním a distančním vzděláváním.

Princip sebezvzdělávání

Jeho základem je umožnit dítěti vzdělávat se podle jeho zájmů a individuálního tempa, aby dítě bylo schopné vzdělávat se online formou, musí vynaložit značné úsilí (Zlámalová, 2008). Princip sebezvzdělávání u dětí v předškolním věku je založen převážně na motivaci a přípravě podnětného prostředí pro dítě dospělou osobou, dítě v předškolním věku není schopné rozpoznat, co je přínosné pro jeho rozvoj (Weldichová, 2010). Pro dítě v předškolním věku je důležité individualizovat aktivity tak, aby dítě mělo možnost rozvíjet se podle svých možností a schopností. Dítě se se zájmem vzdělává, pokud ho aktivita baví, v takovém případě se dokáže soustředit na aktivitu delší dobu, než je tomu v jeho věku běžné (Vágnerová, 2012).

Princip individualizace

Tento princip je založen na velké flexibilitě a individuálním tempu dítěte. Učitelka by měla při plánování aktivit zohledňovat co nejvíce individuální potřeby dětí a vzdělávání přizpůsobit jejich individuálním a časovým možnostem (Čapek, 2018), viz. rizika a problémy uvedené v kapitole č. 6.

Princip interaktivity

Důležitou součástí tohoto principu je dostatečná motivace, v případě předškolních dětí musí k online vzdělávání motivovat své děti převážně rodiče. Tento princip umožňuje prostřednictvím moderních technologií rodičům, ale i dětem konzultovat cokoli s učitelkou během distančního vzdělávání (Zlámalová, 2008). Autorka práce souhlasí s tím, že u předškolních dětí je důležitá motivace k tomu, aby je aktivita zaujala a vydržely u ní delší časový úsek.

Princip využití multimédií

Díky moderním technologiím "*s přihlédnutím na potřebu komunikačního média*" (Čapek, 2018, s. 190) se může dítě vzdělávat distanční formou prakticky odkudkoliv, nezávisí to na místě jeho pobytu. Jedinou podmínkou k online vzdělávání je mít připojení k internetu a dostačující technické vybavení (Zlámalová, 2000). Multimédia, a především média mají velký vliv na děti. Mají schopnost vzdělávat, vysvětlovat, bavit, ale také je mohou negativně i pozitivně ovlivnit svým působením. V době, kdy byly mateřské školy uzavřeny, narostl zájem ze strany dětí o média jakéhokoliv druhu, a tak bychom měli zpozornět, jaká média jsou dětem předkládána. Děti v předškolním věku se nechají snadno ovlivnit, nedokážou ještě sami objektivně posoudit realitu a věří všemu, co kolem sebe vidí, proto je zapotřebí pro děti volit kvalitní zdroj médií. Média mohou pomoci dětem rozvinout jejich schopnost vnímat svět kolem sebe, pomáhají také k rozvoji převážně vzdělávacích oblastí dítě a jeho psychika, dítě a společnost, dítě a svět, kde mohou sloužit například k seznámení dětí s jinými kulturami a díky nim získat elementární povědomí o tom, jak jiné kultury žijí, co je pro ně typické apod. (Valenta a kol., 2016).

5 Rizika distančního vzdělávání v předškolních vzdělávání

V této kapitole jsou konkrétněji analyzovány vývojové limity dítěte předškolního věku vzhledem k zásadám, formám a principům distančního vzdělávání uvedeným v této bakalářské práci. Kapitola se vztahuje k věku dětí 5–6 let vzhledem k tomu, že pro mladší děti nebylo distanční vzdělávání na jaře roku 2021 povinné.

Jak uvádí Mertin a Gillernová (2005), předškolním věkem označujeme období dítěte od 3–6 let, v tomto období většina dětí navštěvuje mateřskou školu. V České republice je legislativně ukotveno, že “Předškolní vzdělávání je povinné pro dítě, které do začátku školního roku dovrší pět let. Tato povinnost se zavedla od školního roku 2017/2018” (Zákon č. 561/2004 Sb., § 2 odstavec 6).

V předškolním období se dítě rozvíjí komplexně, dochází i mimo jiné k rozvoji sluchového a zrakového vnímání, proto je nezbytné dbát na to, aby dítě vyrůstalo v dostatečně podnětném prostředí. Taktéž Mertina a Gillernová (2015) uvádějí, že je podstatné rozvíjet dítě celistvě, autoři publikace kladou důraz na rozvoj dítěte po sociální stránce, kdy si dítě v předškolním věku osvojuje sociální role a „Dítě přijímá kulturní nároky své společnosti” (Matějček, 2005 s. 140), které formují jeho osobnost. “Dnešní dítě je totiž v předškolním věku daleko více ohroženo nedostatkem přirozené dětské společnosti” (Matějček, 2005 s. 143) a to je příčina proč se autorka práce domnívá, že distanční vzdělávání není přínosnou formou vzdělávání dětí v mateřských školách, dětem během uzavření mateřských škol chyběl kontakt mezi vrstevníky, online setkávání nemohlo nahradit přirozený sociální kontakt mezi dětmi.

5.1 Pohyb v životě dítěte

Podle Matějčka (2005) dítě vstupuje do nové vývojové fáze právě v posledním roce povinného předškolního vzdělávání, učí se manipulovat s pomůckami denní potřeby a sportovními pomůckami, dítě dovede v předškolním věku například používat příbor, držet tužku, využívat různé pomůcky k rozvoji lokomočních dovedností jako je tříkolka, odrážedlo, lyže apod., celkově se velmi rychle v tomto období rozvíjí jeho jemná a hrubá motorika. Taktéž Mertin a Gillernová (2015) se shodují, že v předškolním věku dochází k rychlému rozvoji u dětí v motorických dovednostech a zdokonaluje se i jejich pohybová koordinace.

Autorka práce si je vědoma, že dítě v předškolním věku by nemělo trávit mnoho času před počítačem z důvodu, že ke svému správnému vývoji a rozvoji pohybové koordinace potřebuje dostatek pohybu, proto s distančním vzděláváním formou online neso uhlasí. Jako pozitivum v distančním vzdělávání vidí, že učitelky ze všech tří mateřských škol zasílaly dětem videa s pohybovými aktivitami a různými cvičeními, pracovní listy, na kterých mohli rodiče s dětmi pracovat, a děti tak měli možnost zdokonalovat se v hrubé a jemné motorice, zejména ve správném úchopu tužky, který je důležité správně zafixovat již v předškolním věku (Mertin, Gillernová, 2015).

Jak autorka v empirické části zjistila, záleželo pouze na rodičích, v jaké míře s dětmi pracovali, bohužel vedení mateřské školy ani paní učitelky nemohli ovlivnit plnění zadaných úkolů, učitelky mohly rodičům pouze doporučit aktivity k domácímu procvičování, nabídnout jim v případě zájmu individuální konzultace nebo online setkávání dětí.

5.2 Kognitivní vývoj

S dětmi v předškolním věku šlo realizovat distanční vzdělávání pouze za předpokladu, že dítě chápe určité souvislosti a je samostatné v určitých oblastech (Langmeier, Krejčířová, 2006). Autorka uvádí, že v empirické části rodiče mnohdy hodnotili distanční vzdělávání jako přínosné v tom, že se děti samostatně naučily používat počítač, právě podpora samostatného jednání je pro dítě v předškolním věku velkým přínosem. Motivace hraje klíčovou roli ve vzdělávacím procesu dítěte. Dítě, které je vhodně motivováno a není do učení nuceno, si lépe věci zapamatuje, je také důležité umožnit dítěti, aby vyrůstalo v podnětném prostředí, jen to může umožnit dítěti přirozeně se rozvíjet (Langmeier, Krejčířová, 2006).

Autorka práce se domnívá, že distanční vzdělávání, které bylo praktikováno formou online setkání, mohlo být pro některé předškolní děti přínosné z důvodu vnímání času. V případě, že děti měly pravidelné online setkání, jako tomu bylo např. u MŠ I, mohla dětem online setkání pomoci v pochopení vnímání času, který děti v předškolním věku vnímají, pokud je vázán na nějakou konkrétní opakující se činnost (Mertin, Gillernová, 2015).

V empirické části se také dočteme, že v době, kdy probíhalo v mateřských školách povinné distanční vzdělávání dětí, měli učitelé potíže s tím, že se přihlásilo víc dětí najednou, začaly mluvit jeden přes druhého, pak nebylo učitelkám ani dětem rozumět. Autorka se domnívá,

že tomu bylo tak hlavně proto, že dítě v předškolním věku je egocentrické a „jen s obtížemi zaujímá hledisko jiné osoby” (Mertin, Gillernová, 2015 s. 15). Jak uvádí Matějček (2005), dítě se učí rutinou a jsou pro něj důležitá jasná pravidla, která je důležité dodržovat, z tohoto autorka vyvodila, že v době distančního vzdělávání formou online setkávání bylo důležité nastavit pro děti jasná pravidla, aby nedocházelo ke kolizi v komunikaci mezi dětmi a učitelkami.

6 Shrnutí teoretické části

Teoretická část této bakalářské práce se věnuje několika tématům, ty souvisejí s problematikou distančního vzdělávání.

V první kapitole je vymezen pojem distanční vzdělávání a dále je zde uvedena definice distančního vzdělávání, tento pojem se prolíná celou bakalářskou prací. V podkapitole 1.2 najdeme výklad stěžejních pojmů, které se týkají distančního vzdělávání. V druhé kapitole je shrnuta historie distančního vzdělávání ve světě a v České republice, přibližně od roku 1732, až po současnost. V kapitole tři je shrnuta legislativa, která se vztahuje k povinnému předškolnímu distančnímu vzdělávání. Čtvrtá kapitola byla věnována zásadám, formám a principům distančního vzdělávání a poslední, pátá kapitola teoretické části, se věnuje vývojovými specifickým dítěte v předškolním věku a jeho implikaci pro distanční vzdělávání, jsou zde také vymezena rizika spojená s distančním vzděláváním předškolních dětí, pro které bylo distanční vzdělávání povinné.

Dále se bakalářská práce zabývá výzkumem s podrobnou analýzou smíšeného designu vícepřípadové studie s doslovnými příklady transkribovaných rozhovorů.

II. EMPIRICKÁ ČÁST

7 Cíl výzkumného šetření

Hlavním cílem empirické části bakalářské práce bylo zmapovat problematiku distančního vzdělávání ve vybraných mateřských školách. V práci bylo rovněž zkoumáno, s jakými otázkami a problémy se musely mateřské školy potýkat s povinným přechodem na distanční vzdělávání.

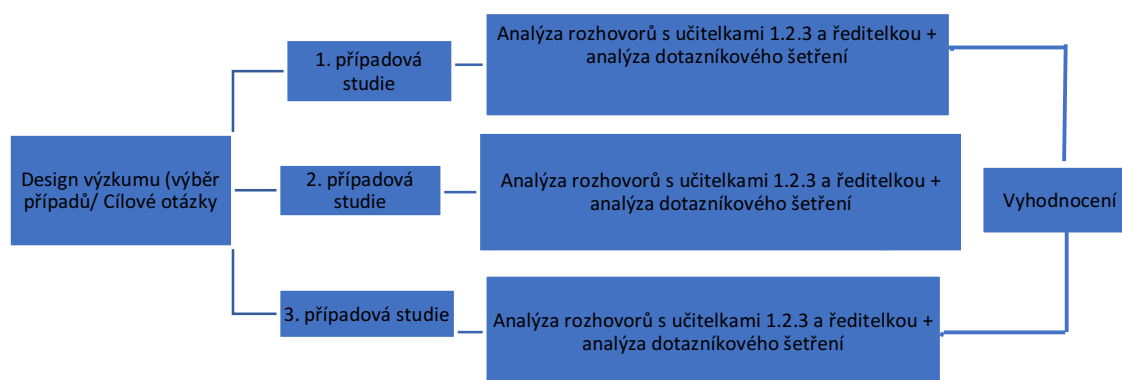
Bakalářská práce se zabývá hlavními třemi výzkumnými otázkami:

1. Jak v mateřské škole probíhala přípravná fáze na distanční vzdělávání?
2. Jakým způsobem bylo v mateřské škole uskutečňováno distanční vzdělávání?
3. Jak hodnotí rodiče, učitelky a ředitelky distanční vzdělávání v jejich mateřské škole?

8 Metodologie výzkumu

Výzkum byl proveden pomocí designu vícepřípadové studie se stejnou strukturou. Vícepřípadové studie jsou jednou z výzkumných strategií, které zkoumají určitou realitu komplexně, je založena na osobních názorech respondentů, kteří jsou účastníky výzkumu a skutečných datech získaných od nich (Mareš, 2015).

Diagram 1 - Schéma vícepřípadové studie, podle které byl výzkum v bakalářské práci strukturován, také viz. příloha č. 8.

Nejprve byl vybrán hlavní předmět zkoumání, tj. tři MŠ, ve kterých probíhalo distanční vzdělávání na jaře roku 2021. Následně byl uskutečněn sběr dat pomocí smíšeného designu,

což je „obecný přístup, v němž se míchají kvantitativní i kvalitativní metody, techniky nebo paradigmata v rámci jedné studie“ (Hendl, 2008 s. 149). Poté byla data mezi sebou komparována, k porovnání dat bylo využito juxtapozice (Průcha, 1995), z které vyplynul postoj a pohled učitelek a ředitelek na tento typ vzdělávání k průběhu distančního vzdělávání. Na závěr byla data ze všech tří mateřských škol vyhodnocena a shrnuta do jednotné formy.

Před samotnou realizací výzkumu byly ředitelky mateřských škol osloveny ohledně provedení výzkumu. Autorka získala od všech ředitelek souhlas a volnost při výběru respondentek k uskutečnění rozhovorů a získání respondentů pro dotazníkové šetření. Každý účastník výzkumu byl ústně nebo písemně obeznámen s cíli bakalářské práce, všem respondentům bylo nabídnuto následné seznámení s výsledky výzkumu i celou bakalářskou prací.

Ke sběru informací byl primárně využit polostrukturovaný rozhovor s učitelkami a ředitelkami. Pomocí rozhovorů bylo autorce umožněno hlouběji nahlédnout do problematiky distančního vzdělávání. Sekundárním nástrojem sběru dat byl dotazník určený rodičům, dotazníkové šetření probíhalo paralelně s rozhovory.

Při výběru respondentů pro výzkumné šetření byl kladen důraz na zkušenost s povinným distančním vzděláváním na jaře roku 2021. Celkem se výzkumného šetření zúčastnily tři ředitelky, devět učitelek a padesát tři rodičů.

První část výzkumu je zaměřena na přípravnou fázi distančního vzdělávání ve vybraných mateřských školách. Druhá část má za cíl zmapovat procesualní a organizační stránku distančního vzdělávání a objasnit potíže s ním spojené. Poslední část výzkumu se týká názorů, postojů a hodnocení distančního vzdělávání.

Sběr dat byl realizován v mateřských školách nacházejících se v regionu Praha. Hlavními kritérii pro výběr MŠ byly:

- V MŠ muselo být uskutečněno jakoukoliv formou distanční vzdělávání na jaře roku 2021.
- Lokalita, u které bylo podmínkou, aby se v ní nacházela jak státní, tak i soukromá mateřská škola, která má zkušenost s distančním vzděláváním.
- Minimálně jedna z MŠ musí působit v soukromé sféře.

Jak se v průběhu výzkumu projevilo, některé respondentky z řad učitelek a ředitelek měly zkušenosti s distančním vzděláváním již z jara roku 2020, což se pro ně ukázalo jako přínosné v době, kdy nastala povinnost vzdělávat děti v předškolním vzdělávání distančním způsobem. Zkušenosti respondentek s distančním vzděláváním z jara 2021 jsou zohledněny ve vyhodnocení výzkumu, kde je provedena komparace všech zjištěných výsledků.

8.1 Rozhovory

Švaříček a Šedřová (2007, str. 185) uvádí, že „rozhovor patří k nejpoužívanějším metodám v pedagogickém výzkumu“, může mít různou formu, telefonickou, písemné dotazování nebo osobní interview. Velkou výhodou osobního rozhovoru je, že tazatel reaguje přímo na dotazovaného a k udržení pozornosti může využívat krátkých výrazů jako je například *dobře, rozumím, aha* apod.

Ke sběru dat autorka použila metodu hloubkového polostrukturovaného rozhovoru, pro který platí určitá pravidla, podle kterých je rozhovor strukturován, realizován a analyzován (Švaříček, Šedřová, 2014). Otázky polostrukturovaného rozhovoru jsou uvedeny v příloze č. 1. Rozhovor vycházel z logicky uspořádaných a na sebe navazujících otázek, které se týkaly strukturního zajištění distančního vzdělávání, procesuální a organizační stránky zajištění distančního vzdělávání, dále se otázky týkaly hodnocení názorů a postojů respondentů k distančnímu vzdělávání. V průběhu rozhovoru se měnilo pořadí otázek v návaznosti na výpověď respondentky.

Respondentky, s kterými byl rozhovor uskutečněn, byly tazatelkou náhodně vybrány. Výběr respondentů probíhal na základě dvou kritérií:

- Respondent musel mít zkušenost s distančním vzděláváním, které probíhalo na jaře roku 2021.
- Respondent musel realizovat jakoukoliv formou distanční vzdělávání pro děti s povinnou předškolní docházkou.

Všichni respondenti rozhovorů byly ženy. Pro přehlednost a zachování anonymity jsou respondentky z řad učitelek označeny R1 – R9 a respondentky z řad ředitelek Ř1 –Ř3. K uskutečnění výzkumu nebylo zapotřebí blíže specifikovat údaje o respondentkách, ústřední pro tazatelku byla kritéria, podle kterých byly respondentky vybrány.

Před samotným začátkem rozhovoru je nezbytné obeznámit dotazovaného s tématem a organizačními pokyny (Průcha, 1995), proto tazatelka vždy v úvodu rozhovoru seznámila

respondentky s tématem bakalářské práce a možností okamžitého ukončení rozhovoru, pokud si to budou přát.

Respondentky byly dále upozorněny na právo odmítnutí odpovědět na kteroukoliv otázku. U žádného z rozhovorů se autorka práce nesešla s negativní odezvou. Všechny respondentky byly dále informovány o způsobu zachování anonymity, kterou si výslovně jedna z dotazovaných z řad ředitelek přála zachovat, proto jí bylo autorkou práce vyhořeno. Všechna získaná data z rozhovorů a dotazníků byla ihned po pořízení anonymizována v souladu s pravidly GDPR.

Tazatelce záleželo na tom, aby se respondentky cítily uvolněně, a tak před samotným zahájením rozhovoru byla navozena příjemná atmosféra. Všechny rozhovory byly uskutečněny v tichém a předem všemi účastníky schváleném prostředí, rozhovor trval v průměru 30 minut. Vzhledem k tomu, že rozhovory probíhaly v prostředí, kde se respondentky cítily komfortně, nesly se všechny v klidném duchu a proběhly bez komplikací. Díky metodě rozhovoru autorka mohla reagovat na udržení pozornosti respondentek nebo shrnula odpovědi respondentů před položením další otázky.

Polostrukturovaný rozhovor pomohl autorce, aby se respondent držel tématu a neodkláněl se k jiným okruhům, dále přispěl k zachycení hlavní myšlenky dotazovaných a autorka tak měla možnost získat komplexní informace k průběhu distančního vzdělávání v dané mateřské škole (Švaříček, Šed'ová, 2014).

Před ukončením rozhovoru autorka stručně sumarizovala základní poznatky, které během rozhovoru získala. V úplném závěru dala autorka respondentům prostor k volnému vyjádření vlastního názoru na povinnost distančního vzdělávání v předškolních zařízeních.

Rozhovor byl nahráván a následně transkribován. Získaná data byla analyzována pomocí otevřeného kódování, ze kterého vzešly níže uvedené kategorie. K analýze dat byla využita metoda tužka-papír (Švaříček, Šed'ová, 2007). Kódování rozhovorů autorce umožnilo najít a následně k sobě přiřadit podobné odpovědi, ze kterých vyloučily následující kategorie:

- Přípravná fáze na distanční vzdělávání
- Technické vybavení
- Zapojování dětí při distančním vzdělávání
- Postoj respondentek k distančnímu vzdělávání

Rozhovory byly uskutečněny v průběhu prosince 2021 a ledna 2022.

8.2 Dotazníky

Dotazník je jednou z dalších nejvíce využívaných metod ve výzkumu. Výhodou dotazníku je, že může být osloveno velké množství respondentů najednou, nevýhodou je jeho nízká návratnost, o čemž se měla možnost přesvědčit autorka práce (Švaříček, Šed'ová, 2014). Hlavním cílem dotazníkového šetření bylo zjistit názor rodičů na základní otázky této bakalářské práce.

Autorka zvolila anonymní dotazník jako doplňující metodu ke sběru dat z rozhovorů. Varianta anonymního dotazníku obecně zajišťuje vyšší návratnost, proto byla tato forma výzkumné metody tazatelkou vybrána (Průcha, 1995).

Dotazník se skládal ze dvou částí. První část měla za úkol seznámit dotazované s důvodem, proč se účastní dotazníkového šetření a druhá část obsahovala konkrétní otázky k výzkumu, které jsou součástí přílohy č. 2. Dotazník byl sestaven celkem z dvaceti otázek, z nichž bylo třináct otázek uzavřených, kde bylo možné zaškrtnout jednu nebo více odpovědí, sedm otázek otevřených, včetně kontrolní otázky, kde měl respondent možnost v případě zájmu doplnit informace.

Otázky dotazníku se vzájemně prolínaly a doplňovaly, zabývaly se pohledem respondenta na distanční vzdělávání v mateřské škole.

V první části dotazníku byli respondenti obeznámeni s tématem a záměrem bakalářské práce. V další části byly uvedeny otázky týkající se identifikačních údajů, které zajistily autorce získat ucelenější představu o respondentech a v neposlední řadě byly uvedeny konkrétní otázky viz. příloha 2.

Před distribucí dotazníku bylo důležité vymezit kritéria podle kterých byli respondenti dotazníkového šetření osloveni a vybráni (Švaříček, Šed'ová, 2007). Cílovou skupinou pro dotazníkové šetření byli rodiče, nebo jiní zákonní zástupci dětí, pro které bylo distanční

vzdělávání na jaře roku 2021 povinné. Autorka vybrala respondenty podle následujících kritérií:

- Respondent musel být jedním z rodičů dítěte pro které bylo distanční vzdělávání na jaře roku 2021 povinné.
- Dítě muselo navštěvovat předškolní třídu v mateřské škole, kde probíhal výzkum.

Na základě těchto kritérií bylo provedeno ve vybraných mateřských školách dotazníkové šetření.

Dotazníky byly nejprve ve spolupráci s učitelkami rozeslány všem rodičům předškolních dětí elektronicky prostřednictvím Google platformy, z důvodu nízké návratnosti v prvním kole byly dotazníky distribuovány zákonným zástupcům podruhé, tentokrát v tištěné podobě, což zajistilo jejich vyšší návratnost.

Při dotazníkovém šetření, jenž probíhalo během měsíců prosinec 2021 a leden 2022, byl kladen taktéž důraz, stejně jako u rozhovorů, na zachování anonymity respondentů. Výsledky šetření jsou graficky znázorněny v procentech pomocí grafů a podrobněji popsány v kapitole vyhodnocení dotazníků. Celkem bylo distribuováno 75 dotazníků s návratností 71 %.

9 Charakteristika mateřských škol z výzkumného vzorku

Kapitola se nejprve věnuje popisu lokality, ve které se zvolené mateřské školy nacházejí. Dále se zabývá stručnou charakteristikou mateřských škol, kde výzkum probíhal. Záměrem celé kapitoly je představit čtenářům jednotlivé mateřské školy, jejich technické vybavení, složení učitelského sboru a v neposlední řadě seznámení s filozofií konkrétní MŠ. Toto umožnilo konceptualizaci a pochopení průběhů konkrétní realizace distančního vzdělávání v těchto MŠ.

9.1 Charakteristika lokality

Lokalita všech MŠ ve výzkumném vzorku se nachází v jižní části Prahy. Z důvodu zachování anonymity jsou mateřské školy označeny římskými číslicemi I, II a III. Autorka si vybrala tuto lokalitu z důvodu, že před samotnou realizací výzkumu byla obeznámena s tím, že v těchto mateřských školách probíhalo distanční vzdělávání online i offline formou na jaře roku 2021.

Charakteristické pro tuto oblast je rozsáhlá výstavba nových rezidenčních domů převážně s rodinami s malými dětmi. Za posledních 20 let stoupl počet obyvatel v této oblasti téměř pětinašobně, na obec jsou tak novými obyvateli kladeny vysoké nároky na vybavení v místě bydliště, dostupnost a kvalitu veřejných služeb jako je přístupnost a kvalita školských zařízení, zdravotnických středisek, klidové zóny nebo dosažitelná vzdálenost rekreačního volnočasového areálu. Lokalita se díky svému umístění stala v posledním desetiletí jednou z nejvyhledávanějších v tomto metropolitním regionu.

9.2 Charakteristika mateřské školy I

Soukromá dvojjazyčná česko–anglická mateřská škola I je součástí základní školy a gymnázia, budovy jsou vzájemně propojené chodbou, vzdělávací komplex je situován v klidné lokalitě nově vystavených rodinných domů. Mateřská škola I je dvoupodlažní, v MŠ se nachází celkem 8 tříd a kapacita školy je 112 míst, rovnoměrně rozdělených do věkově homogenně uspořádaných tříd. Mateřská škola umožňuje dítěti zůstat pod jednou střechou od nástupu do mateřské školy až po maturitu, základní škola úzce spolupracuje předškolními třídami.

Pedagogové základní i mateřské školy mají k dispozici společné sborovny s počítači, které jsou vybaveny kamerami a tiskárnami. Učitelé mají neomezený přístup k internetu, vzhledem k tomu, že MŠ I sdílí technické vybavení se základní školou, je její technické

vybavení na vysoké úrovni, učitelky mají možnost využívat ke vzdělávání dětí 2 přenosné interaktivní tabule a 14 tabletů. Každá třída mateřské školy je vybavena stolním počítačem s kamerou. Počítač mají k dispozici pouze učitelky, které ho každodenně využívají k online komunikaci s rodiči. V MŠ I probíhá komunikace mezi učitelkami a rodiči převážně prostřednictvím komunikační platformy MS Teams, tuto platformu učitelky využívají k ukládání fotografií, včetně komentářů z průběhu týdne, dále jsou zde shromažďovány pracovní listy k domácímu procvičování a rodiče zde mohou omluvit absenci svých dětí. V přípravném týdnu pravidelně v MŠ I probíhá školení, na kterém jsou všechny učitelky proškoleny, jak s technickými pomůckami i MS Teams zacházet. Pedagogičtí pracovníci mateřské i základní školy mají možnost se kdykoliv obrátit na IT oddělení, které zajišťuje technickou podporu celému komplexu. V případě potřeby mají učitelky možnost zapůjčit si jakékoliv technické vybavení potřebné k distanční výuce domů.

Školní vzdělávací program vychází z požadavků Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání, je zpracován jak v českém, tak i v anglickém jazyce. Vzdělávací program je rozpracován do čtyřech vzdělávacích integrovaných bloků, dle ročních období, a to červený podzim, bílá zima, zelené jaro a žluté léto, z těchto bloků vyplývají tematické celky, z kterých si každá třída tvoří svůj třídní vzdělávací program, který je většinou rozdělený do týdenních témat. Ve školním vzdělávacím programu má mateřská škola zakomponováno, jak v případě přechodu na distanční vzdělávání bude vzdělávání v mateřské škole I probíhat. Pokud nastane situace, kdy bude MŠ I nucena přejít na distanční vzdělávání, bude vzdělávání probíhat kombinací online i offline formy. Vzdělávání bude poskytováno všem dětem, které navštěvují tuto mateřskou školu, a to bez ohledu na to, jestli dítě navštěvuje poslední ročník předškolního vzdělávání nebo ne. Vzdělávání bude tedy poskytováno i mladším dětem, než pro které je distanční vzdělávání povinné. Vzdělávací proces zajišťuje osm českých učitelek a osm lektorů anglického jazyka, všechny učitelky jsou plně kvalifikované. Třídu mají na starost dvě učitelky, jedna rodilá anglická mluvčí a druhá česká rodilá mluvčí, obě učitelky mají povinnost být přítomné ve třídě po celý den. MŠ má k dispozici asistentku, která vypomáhá ve všech třídách.

Specifikem tohoto předškolního zařízení je zaměření na výuku jazyků. Vzdělávání zde probíhá v českém a anglickém jazyce, které je zprostředkováno rodilými mluvčími. S anglickým jazykem se děti seznamují především formou her a aktivit, které jsou zaměřeny na práci v menších skupinkách. MŠ nabízí služby speciálního pedagoga a externího

logopeda, v průběhu uzavření mateřské školy měli rodiče možnost využívat jejich služby formou online konzultací.

9.3 Charakteristika mateřské školy II

Mateřská škola II je umístěna na okraji nově postaveného satelitního městečka a je součástí základní školy, se kterou úzce spolupracuje. Zřizovatelem mateřské školy je obec. Budovy nejsou vzájemně propojené, ale jsou postaveny na společném pozemku, budova mateřské školy je jednopodlažní. Chloubou celého komplexu je rozlehlá zahrada, která je hojně využívána k edukativním účelům. Mateřská škola nabízí celkem 56 míst, ve vzdělávacím zařízení se nachází dvě věkově homogenní třídy pro děti od 5–7 let a pro děti ve věku 3–4 let.

Ve třídách mateřské školy nenajdeme žádné elektronické ani technické pomůcky, které by děti samovolně využívaly. Děti mají k dispozici velké množství edukativních i pracovních pomůcek z přírodních materiálů.

Počítač s tiskárnou, pro paní učitelky, je umístěn v místnosti, která je určena jako šatna, kuchyňka a relaxační místnost zároveň. Učitelky mají neomezený přístup k internetu, počítač využívají převážně k tisknutí materiálů pro děti, plánování výletů a v minimální míře k zasílání nezbytných emailů rodičům. Komunikace mezi učitelkami a rodiči probíhá převážně ústně, nebo prostřednictvím informativních nástěnek umístěných v šatně a koridoru mateřské školy. V průběhu běžného školního roku má každá paní učitelka omezen počet kopií na 500 kusů na rok. V době lockdownu jim bylo umožněno tisknout neomezeně z důvodu, že někteří rodiče neměli možnost doma dětem vytisknout pracovní listy, a tak mohli požádat paní učitelky o jejich vytisknutí a následně si materiály potřebné k distančnímu vzdělávání v MŠ II vyzvednout.

V době, kdy bylo zavedeno povinné distanční vzdělávání v posledním ročníku předškolního vzdělávání, probíhala komunikace mezi učiteli a rodiči primárně formou telefonických hovorů a občasným zasláním emailů o průběhu distančního vzdělávání nebo informacích ohledně nových opatření.

Paní ředitelka MŠ II pořídila učitelkám do každé třídy mobilní telefon, aby mohly s rodiči rychleji komunikovat a konzultovat s nimi potřebné věci. Učitelky mohly využívat k emailové komunikaci pracovní počítač, pokud byly ochotné využívat svůj osobní počítač, byla jim umožněna práce z domova.

Vzdělávací proces v MŠ II zajišťují 4 učitelky, které mají mezi sebou rovnoměrně rozdělenou pracovní dobu. Školní vzdělávací program je zaměřen na environmentální výchovu a v maximální míře je kladen důraz na pobyt dětí ve venkovním prostředí, a to téměř za každého počasí. Děti navštěvující toto předškolní zařízení mají být vedeny dle jejich školního vzdělávacího programu k výchově a péči o životní prostředí prostřednictvím osobních zážitků a zkušeností, děti tak mají možnost seznámit se s přírodními zákony přirozenou cestou, proto v době uzavření mateřských škol učitelky zasílaly rodičům aktivity zaměřené na venkovní prostředí. Mateřská škola II má velmi blízký vztah k přírodě, prostředí tohoto předškolního zařízení je pro děti na první pohled zajímavé a podnětné. Vzhledem k zaměření této mateřské školy na environmentální výchovu není podporováno distanční vzdělávání formou online setkávání, ale formou offline, jak má mateřská škola uvedeno ve svém školním řádu. V případě, že bude probíhat vzdělávání v MŠ distančním způsobem, budou dětem zasílány pracovní listy emailem, nebo si je mohou rodiče vyzvednout přímo v mateřské škole II a učitelky budou komunikovat s rodiči prostřednictvím pracovních telefonů nebo emailové komunikace.

9.4 Charakteristika mateřské školy III

Mateřská škola III se nachází v klidném prostředí ve staré zástavbě rodinných domů, je zasazena v dobře dostupné lokalitě. Zřizovatelem této MŠ je obec. Do roku 2012 měla mateřská škola III pouze jednu budovu, z důvodu nedostatečného počtu míst se ale v roce 2012 rozrostla. Mateřská škola se skládá ze dvou detašovaných pracovišť s kapacitou celkem 109 míst. K oběma objektům náleží rozlehlé zahrady disponující potřebným vybavením a zázemím pro děti, budovy obou mateřských škol jsou dvoupodlažní. Učitelky z obou budov spolu úzce spolupracují. Na každém pracovišti se nachází dvě věkově smíšené třídy pro děti ve věku od 3–7 let a vzdělávání zajišťují 4 učitelky.

Každá třída je vybavena stolním počítačem s kamerou. Počítač učitelky využívají převážně k reprodukci hudby, aktualizování webových stránek MŠ, ukládáním materiálů na platformu Google classroom, tisknutí různých materiálů, účasti na webinářích, pouštěním vzdělávacích videí dětem, k distančnímu vzdělávání apod. Učitelky mají neomezený přístup na internet, kde mohou shánět pracovní listy nebo nápady na aktivity pro děti. Komunikace mezi rodiči a učitelkami probíhá ústně, elektronicky nebo písemně formou informační nástěnky, která je umístěna v šatně. V MŠ III se snaží v co nejmenší míře využívat ke vzdělávání dětí

počítač, paní ředitelka ani učitelky nejsou zastánkyně využívání moderních technologií ke vzdělávání dětí v mateřské škole.

Vzdělávání v mateřské škole III je uskutečňováno podle systematicky zpracovaného školního vzdělávacího programu, který je v souladu s rámcovým vzdělávacím programem. Školní vzdělávací program je rozdělen do sedmi vzdělávacích integrovaných bloků. V případě, že dětem z jakéhokoliv důvodu bude nařízeno vzdělávání distančním způsobem, bude v mateřské škole distanční vzdělávání probíhat online i offline formou. Mateřská škola III taktéž jak mateřská škola I nabízí vzdělávání všem dětem, které navštěvují mateřskou školu. Přesně vymezené podmínky má mateřská škola uvedené ve svém školním řádu. Výchovně vzdělávací proces je zaměřen na osobnostně orientovanou výchovu s individuálním přístupem k dítěti a je zajištěn osmi učitelkami, které mají ukončené pedagogické vzdělání. Prioritou mateřské školy je úzká spolupráce s rodiči a rozvoj samostatného a zdravě sebevědomého jedince.

10 Vyhodnocení rozhovorů

Kapitola byla koncipována tak, aby kolidovala s jednotlivými výzkumnými otázkami. Získaná data z hloubkových rozhovorů jsou popsána deskriptivním způsobem, struktura této kapitoly byla realizována na základě postupného vynořování kategorií uvedených v kapitole 6.1 Rozhovory.

10.1 Mateřská škola I

➤ Přípravná fáze na distanční vzdělávání

Jak vyplynulo z analýzy rozhovorů v mateřské škole I distanční vzdělávání převyšovalo rámec doporučení MŠMT (MŠMT, 2020). Všechny respondentky z řad učitelek a také paní ředitelka se shodují, že jejich mateřská škola zareagovala na uzavření mateřských škol ještě v den, kdy došlo k uzávěře, jak se i ve své výpovědi zmiňuje R3 *„Takže bych řekla, že naše škola reagovala velmi rychle, protože jsme byli už dobře připraveni z první vlny. V druhé vlně jsme na online výuku najeli hned druhý den po uzavření všech školek. Škola už nás na druhé uzavření předpřipravovala dopředu.“* Vzhledem k vývoji situace s koronavirovou pandemií se mateřská škola I začala připravovat na uzavření s předstihem (viz. email učitelkám v příloze č. 3). Rodiče obdrželi ještě před zahájením distančního vzdělávání podrobný email s pokyny k distanční vzdělávání, také učitelky ještě před zahájením obdržely od vedení email s pokyny k distančnímu vzdělávání. R1 ve své výpovědi uvádí: *„Jak jsem již uvedla, vedení nás předpřipravovalo na možnost uzavření školek předem, když se začala epidemiologická situace zhoršovat. Měli jsme několik meetingů o tom, jak by mělo probíhat online vyučování, co by mělo být zahrnuto při onlajnu. Ve školce jsme měli školení, kde nás učili, jak si založit účet na Googlu, jak vytvořit místnost pro setkávání s dětmi, vlastně nás učili, jak vůbec používat Google meet, co vše má Google za funkce, třeba jak si dát všechny děti na plochu, tak abychom je viděli všechny najednou.“*

Vedení mateřské školy zvolilo kombinovanou formu distančního vzdělávání. Distanční vzdělávání tak probíhalo denně ve čtyřech třicetiminutových vzdělávacích blocích, děti měly s učitelkami dvě online půlhodinová setkání, a ještě jim byla na email rodičů zaslána dvě půlhodinová offline videa. V zájmu mateřské školy bylo poskytnou dětem rozmanitou nabídku při této formě vzdělávání, pro komunikaci mezi dětmi, učitelkami a rodiči byla zvolena komunikační platforma MS Teams.

➤ Technické vybavení

Všechny učitelky byly řádně proškoleny, jak používat MS Teams platformu a úložiště, jak uvádí i ve své výpovědi R1 *“Měli jsme školení, před druhou vlnou jsme si předpřipravovali pracovní listy, každé dítě mělo vlastní složku, kterou jsme každému dítěti založili. Kdyby náhle mělo odejít do karantény, aby to bylo vše připraveno.”* Po celou dobu distančního vzdělávání mateřská škola nabízela rodičům i učitelkám dálkovou podporu IT, v případě zájmu MŠ zajistila učitelkám technické vybavení. V mateřské škole I bylo distanční vzdělávání nabízeno nejen dětem v povinném posledním roce předškolního vzdělávání, ale i všem dětem, které navštěvují toto předškolní zařízení.

➤ Zapojování dětí při distančním vzdělávání

„Cílem distančního vzdělávání bylo zapojit všechny děti, tak aby žádné dítě nezůstalo opomenuto. Velký důraz byl kladen na diferenciaci ve vzdělávání, děti tak měly možnost pracovat na zadaných úkolech svým tempem podle svých schopností a možností,“ vypověděla Ř1. Během online setkání učitelky s dětmi hrály různé hry (Bingo, Hádej, kdo jsem, online pexeso, Kimovy hry apod.), zpívaly písničky, tančily, určovaly pomocí kartiček počet hlásek ve slově, hrály slovní kopanou, dělaly kresebné diktáty atd. Rodiče vždy na začátku týdne obdrželi od učitelek týdenní plán, kde bylo uvedeno, co se zhruba s dětmi bude v daném týdnu realizovat, jaké pomůcky si děti mají doma připravit nebo jaké básničky či písničky se děti budou v průběhu týdne učit. Učitelky pro děti natáčely každý den vzdělávací videa, jak v anglickém, tak i v českém jazyce, která byla provázaná s týdenním tématem.

Rodiče měli možnost jednou týdně využít online konzultaci s učitelkou, kde jim byly doporučeny aktivity přímo pro jejich dítě. V rámci třídy měly děti možnost využít tzv. „chatovací bloky“, které sloužily dětem ke společné komunikaci. Komunikace probíhala způsobem, že rodiče zapsali děti do online excel tabulky na předem vymezený čas ke společnému chatu, který následně probíhal v malých skupinkách maximálně po čtyřech dětech. Rodiče byli předem upozorněni, že škola ani učitelé neberou zodpovědnost za monitorování konverzace mezi dětmi, učitelka pouze děti vpustila do místnosti a poté místnost opustila. Děti „chatovací bloky“ hojně využívaly. Po návratu dětí do mateřské školy učitelky zjistily, že společné konverzace využívaly děti například k ukázce různých hraček nebo domácích mazlíčků, sledování videí, konverzaci apod.

➤ Postoj respondentek k distančnímu vzdělávání

Ze strany vedení mateřské školy byla s distančním vzděláváním velká spokojenost, ředitelka si velmi cenila pracovního nasazení učitelek a rychlosti zvládnutí přechodu na distanční vzdělávání. Mateřská škola I se orientuje na moderní technologie, s distančním vzděláváním má zkušenosti již z roku 2020. Podle výpovědí učitelek a ředitelky se účastnilo distančního vzdělávání v průměru 90 % dětí, které navštěvují tuto mateřskou školu a účast dětí, pro které bylo distanční vzdělávání povinné, uvedla R2 jako 90-100 %, „*Účast jsme měli výbornou, řekla bych že okolo 90–100 % dětem se velmi online setkávání líbilo, od rodičů víme, že si děti sami hlídali čas, aby se mohli připojit k výuce. Rodiče si moc chválili, že pro děti připravujeme pestrou výuku a že se děti stále připravují k zápisu. Hráli jsme s dětmi různé hry na rozvoj jazyka, děti dělaly i malé prezentace, kdy si měly za úkol připravit například 5 vět o čemkoliv co se vázalo k tématu, například, když jsme měli téma zvířátka, děti si mohli připravit nakreslené zvířátko, nebo plastové zvířátko, nebo obrázek z knihy o kterém ostatním dětem pak řeklo 5 vět. Děti se na to moc hezky připravovaly.*“

Všechny učitelky se okamžitě přizpůsobily nové formě vzdělávání a vzdělávacím metodám, oceňují přístup mateřské školy, především podporu IT teamu, který jim byl po celou dobu distančního vzdělávání velkou oporou, nesnížením platu a umožněním práce z domova, zapůjčením techniky potřebné k distančnímu vzdělávání, které bylo v mateřské škole I poměrně na vysoké úrovni. Jako nevýhodu učitelky vidí v množství práce, které bylo s touto formou vzdělávání spojené.

Všechny respondentky se shodují, že distanční forma vzdělávání dětí v mateřské škole pro ně byla mnohonásobněji náročnější než prezenční forma vzdělávání. Pro učitelky bylo obtížné udržet pozornost dětí během online setkání, pozornost dětí udržovaly častými změnami aktivit. Respondentkám přišla poměrně náročná příprava na každodenní online setkání ve srovnání s přípravami na vzdělávání v mateřské škole, příprava pro ně byla mnohdy zdlouhavá a vyčerpávající. Učitelky se shodly, že jim velmi pomohla zkušenost s distančním vzděláváním z doby, kdy distanční vzdělávání nebylo ještě pro předškolní děti povinné. K hodnocení zpětné vazby, kterou rodiče dostávaly od učitelek, se všichni rodiče vyjádřili kladně, velice oceňují, že zpětná vazba probíhala formou emailové komunikace, kdy učitelky rodičům zasílaly individuálně komentáře, na co je potřeba se s jejich dítětem zaměřit. Také všechny učitelky i ředitelka uvádějí kladnou zpětnou vazbu na distanční vzdělávání, R1 se vyjádřila k hodnocení distančního vzdělávání takto: „*No jako já bych to*

hodnotila tak nějak jako kladně. Takže pro mě, že jsem mohla být doma v bezpečí, nemusela jsem nikam vycházet. Celkově to byla podle mě velká zkušenost, trochu i zkouška samostatnosti, co vše zvládnou. Určitě jsem si obohatila praxi o nové zkušenosti.“

Jak uvedla Ř1 otázku, kterou intenzivně řešili rodiče, byla platba školného. „*Někteří rodiče předpokládali, že přechodem na distanční výuku jim bude poskytnuta sleva ze školného, ale z důvodu že náklady mateřské školy se nijak v průběhu distančního vzdělávání nezměnily, učitelé pracovali z domova a dostávaly plný plat, školné zůstalo stejné.“* Vedení mateřské školy bylo velmi spokojeno s prací učitelek Mateřská i základní škola, kterou je MŠ I součástí, dostala za distanční výuku ocenění, byla jednou z prvních škol v ČR, která s distančním vzděláváním začala již na jaře roku 2020, toto je zřejmě i z výpovědi R1“ *Pamatuji si, že naše škola reagovala velmi rychle, vlastně i naše škola dostala ocenění už v první vlně, teď si nevzpomínám, jaké ocenění to přesně bylo, bylo to ale nějaké ocenění za to že naše škola nabízela mezi prvními školami online výuku.“*

10.2 Mateřská škola II

➤ Přípravná fáze na distanční vzdělávání

Z rozhovorů učitelek a ředitelky vyplynulo, že mateřská škola II začala s přípravami distančního vzdělávání rychle, Ř1 ve své výpovědi ohledně rychlosti reakce na přechod k distančnímu vzdělávání uvedla: *“K distančnímu vzdělávání jsme přešli okamžitě, podle manuálu a doporučení MŠMT. Rodičům byly zasílány mailem pracovní listy, nabídka pracovních činností, návody a videa k tělesným činnostem, odkazy na čtenářskou i matematickou pregramotnost. Vše na téma dle našeho TVP, který je na 14 dní.“*

Všechny respondentky z řad učitelek se shodují, že s přechodem na distanční vzdělávání začala mateřská škola II do jednoho týdne od uzavření mateřských škol.

Paní ředitelka ani učitelky z mateřské školy II nejsou zastánkyně distančního vzdělávání, vzhledem k tomu bylo rozhodnuto, že distanční vzdělávání bude probíhat formou emailové komunikace mezi rodiči a učitelkami.

Všechny učitelky i ředitelka se shodují ve výpovědi, že všem rodičům byly na začátku distančního vzdělávání zaslány náměty na pracovní činnosti a pracovní listy pro děti, pro které bylo předškolní vzdělávání na jaře roku 2021 povinné, rodiče měli možnost vyzvednout si pracovní listy ve školce v tištěné podobě, aby se rodiče nedostali do kontaktu s jinými rodiči a se zaměstnanci školy, objednali se předem na čas, kdy si mohli pracovní

listy pro své děti vyzvednout, jak je zřejmé i z výpovědi učitelky R6 „*Někteří rodiče dětí, které nemají dítě v předškolním povinném vzdělávání měli také zájem o zaslání materiálů a bylo jim samozřejmě vyhověno. Někteří si chtěli zase materiály vyzvedávat v MŠ, což také nebyl žádný problém.*“

➤ **Technické vybavení**

R4 a R5 se vyjádřily, že v případě potřeby měli rodiče možnost kdykoliv se obrátit na učitelky prostřednictvím emailu nebo telefonu. R6 v souvislosti s podáváním zpětné vazby uvedla „*Zpětná vazba byla nastavena mailem nebo telefonicky s rodiči, pro případ, že by nerozuměli zadání, nebo chtěli něco zkonzultovat nebo tak něco. Děti mohly zasílat hotové práce mailem v podobě fotografie nebo vypracované pracovní listy. Video s básničkou, kterou se naučily, prostě vše, co chtěli s námi sdílet.*“

Ř2 i učitelky se shodly, že prostřednictvím telefonu byla rodičům poskytována zpětná vazba a návrhy, kterou vzdělávací oblast s dětmi nejvíce procvičovat. Z důvodu, že v mateřské škole nebyl o distanční vzdělávání až takový zájem, učitelky se maximálně snažily přizpůsobit časovým možnostem rodičů, a tak se stávalo, že si s nimi telefonovali až večer, když děti usnuly.

➤ **Zapojování dětí při distančním vzdělávání**

Jak všechny respondentky uvádí, v mateřské škole II se pravidelně dětem zasílaly pracovní listy a nápady pro rodiče na různé aktivity, které umožňují všestranný rozvoj dítěte. Učitelé rodičům pravidelně zasílaly nabídku pracovních činností, videa s pohybovými aktivitami, náměty na kreativní práce a návody k činnostem nebo odkazy na čtenářskou i matematickou pregramotnost. Všechny aktivity byly propojené s třídním vzdělávacím programem, učitelky se často inspirovaly od svých kolegyně z jiných mateřských škol, nebo v různých sociálních skupinách, kde si mezi sebou učitelé sdílejí nápady a materiály nejen k online vzdělávání. Zapojování dětí do distančního vzdělávání záleželo hlavně na zájmu rodičů, jak je zřejmé z výpovědi R 6 „*Dávaly jsme podněty ke vzdělávání, ale záleželo na rodičích. Někteří byli rádi, děti se na činnost těšily, někdo činnost nedělal – zvláště pokud byly v rodině další malé děti na distanční výchově*“, obdobně se vyjádřila k zapojování dětí i Ř2 „*Záleželo pouze na rodičích, kolik času chtěli nebo mohli věnovat svému dítěti. Děti mohly doma dělat jen to, co chtěly. Motivace k plnění úkolů záležela na rodičích. Distanční výuka nemůže nahradit vzdělávání ve škole.*“

Respondentky R4 a R5 uvedly, že dětem zasílaly jednou týdně video s krátkým pozdravem, písničkou, čtenou pohádkou apod. Podle výpovědi učitelek a ředitelky se do distančního vzdělávání se zapojilo v průměru 60 % dětí, pro které bylo předškolní vzdělávání na jaře 2021 povinné, jelikož mateřská škola má smíšené třídy, byly emaily zasílány všem dětem s tím, že rodiče mladších dětí byli upozorněni, že plnění daných úkolů se týká pouze těch dětí, pro které je předškolní vzdělávání povinné, pro ostatní děti byly úkoly pouze jako zpestření.

Respondentka R5 ve své výpovědi uvádí: *„Pracovaly jsme doma na počítači, byly jsme v kontaktu s ostatními učitelkami z naší budovy online. Absolvovaly jsme také semináře distanční výuky.“* Ředitelka mateřské školy se shoduje s respondentkou R5 a uvádí, že učitelkám umožnila práci na pracovišti, ale také i z domova, což učitelky velmi ocenily, protože samy se ocitly v situaci, kdy musely být doma se svými dětmi. Práci z domova ocenila nejvíc respondentka R4 *„bylo pro mě náročné připravovat aktivity pro děti ze školky a zároveň se doma věnovat svým dětem, mockrát ale děkuji paní ředitelce, že nám práci z domu umožnila.“*

Pracovní doba učitelek byla rozvržena tak, aby se mezi sebou na pracovišti nepotkávaly. V rámci distančního vzdělávání učitelky pro děti a rodiče připravily dvě venkovní akce Velikonoční a pohádkovou stezku, které si mohly rodiče s dětmi ve svém volném čase kdykoliv projít, k tomuto se vyjádřila respondentka R5 následovně *„Nahrály jsme video pro děti a udělaly dvě hodně úspěšné bojovky, od školy do okolí. Tam mohly jít děti kdykoliv s rodiči, cestou plnily úkoly, a nakonec je čekal poklad. Tyto akce byly pro všechny a měly jsme na ně velký ohlas.“*

Instrukce ke stezkám rodiče obdrželi emailem, děti plnily úkoly, luštily rébusy a sbíraly indicie k vyřešení tajenky, kterou rodiče zaslali emailem učitelkám a následně děti za splnění úkolů obdržely odměnu, kterou si mohly vyzvednout osobně ve školce, nebo jim byla zaslána poštou.

Jak ve své výpovědi shrnula Ř2, za obě akce mateřská škola obdržela velký ohlas od rodičů dětí, které navštěvují mateřskou školu II, ale také i od obyvatel a starosty obce.

➤ Postoj respondentek k distančnímu vzdělávání

Učitelkám i paní ředitelce forma distančního vzdělávání pomocí osobního předávání a emailové komunikace vyhovovala, učitelky v době uzavření mateřských škol udělaly v mateřské škole mnoho práce a také jim byla umožněna práce z domova. Ředitelka MŠ II hodnotí distanční vzdělávání jako dobře zvládnuté a dostačující ze strany mateřské školy, ve své výpovědi zmiňuje, že záleželo pouze na rodičích, kolik času chtěli nebo mohli věnovat svému dítěti, motivace k plnění úkolů záležela převážně na rodičích. V době uzavření mateřské školy učitelky aktualizovaly školní vzdělávací program, uspořádaly nábytek ve třídách, uklidily metodologický kabinet, dostaly se k věcem, které během roku neustále odkládají. Volno v době uzávěry učitelky využily k samostudiu a sebevzdělávání pomocí různých webinářů. Všechny respondenty se shodly na názoru, že jakékoli vzdělávání v mateřské škole, jiné než to, že jsou děti přítomné v kolektivu ostatních dětí a s paní učitelkou, je špatně a že distanční vzdělávání nikdy nemůže nahradit prezenční vzdělávání. Paní ředitelka je stejného názoru a myslí si, že méně je někdy více, to bylo jedním z důvodů proč se mateřská škola snažila rodiče a děti nezahlcovat úkoly a aktivitami, toto je zřejmé i z její výpovědi *„Nejsem zastánce nabádat děti k sezení u počítače. Tablet, telefon, PC a televizi měly děti doma zapnuté celý den, právě proto, že byly školy zavřené. Z toho důvodu byla naše forma distančního vzdělávání nabídnuta jako kreativní práce a návody k činnosti a nenutili jsme děti k online vzdělávání.“*

10.3 Mateřská škola III

➤ Přípravná fáze na distanční vzdělávání

Všechny respondenty z mateřské školy III se shodují, že mateřská škola III začala s distančním vzděláváním předškolních dětí poměrně rychle, a to do jednoho týdne od vyhlášení uzávěry. Mateřská škola III úzce spolupracuje s rodiči, a proto volbu formy distančního vzdělávání řešila nejprve s nimi, tak aby to bylo vyhovující pro všechny strany. Krátce po uzavření mateřské školy začaly učitelky, prostřednictvím emailové komunikace, s rodiči řešit jejich časové možnosti pro online setkávání a celkového plnění úkolů v domácím prostředí. Před samotným zahájením distančního vzdělávání proběhla v mateřské škole online porada všech učitelek s ředitelkou MŠ, respondentka R9 uvedla že, *„Na začátku jsme měli společnou poradu, kde jsme společně hlasovali o formě distančního vzdělávání, jedna kolegyně byla zásadně proti online výuce, ale ve finále se musela podříditi většině a do distanční výuky bohatě přispívala svými nápady.“* Na základě vyhodnocení emailové

komunikace mezi rodiči a učitelkami byly přizpůsobeny podmínky distančního vzdělávání a byla zvolena vhodná forma distančního vzdělávání, tak aby co nejlépe vyhovovala všem účastníkům.

Ředitelka ve výpovědi související s přípravou na distanční vzdělávání uvedla: *„Při rozhodování byly zohledněny časové možnosti pracujících rodičů, kterým se učitelky snažily maximálně vyjít vstříc, dále se bral v úvahu čas výuky starších sourozenců, aby v co nejmenší míře docházelo ke kolizi s časem jejich online výuky.“* Závěrem porady bylo rozhodnutí o formě distančního vzdělávání, které bylo uskutečněno jak formou offline, kdy učitelky dětem poskytovaly materiály pro vzdělávání v domácím prostředí, tak i formou online, kdy se děti s učitelkami setkávaly online. Dále byla na poradě ředitelkou MŠ pověřena vedoucí učitelka, která měla na starost organizaci a dohled nad průběhem distančního vzdělávání v této mateřské škole. Jak všechny respondentky uvedly, pro komunikaci s rodiči a dětmi byla využívána platforma Google, kterou mateřská škola využívá již od září roku 2018 ke sdílení třídních fotografií, týdenních plánů, pracovních listů a různých materiálů na činnosti s dětmi, které jsou například delší dobu nemocné, nebo z jiného důvodu nenavštěvují denně MŠ III. Respondentka R8 uvedla, že měla kladný ohlas od rodičů na to, že se mohou k materiálům dostat kdykoliv *„Rodiče nám po návratu do školky říkali, že byli spokojeni, protože ti, kteří byli zaneprázdněni se mohli dostat k uloženým materiálům třeba o víkendů nebo v době večer, nebo ukázali video s návody prarodičům, kteří děti hlídali a s dětmi tak na aktivitách mohli pracovat.“*

➤ Technické vybavení

Ředitelka uvedla, že učitelky měli možnost využívat k online vzdělávání dětí pracovní počítač, který se nachází v budově mateřské školy, nebo pokud byly ochotné, mohly k online přenosům využívat své osobní počítače. Respondentky R7 a R9 uvedly, že neměly problém s využíváním osobního počítače, ale respondentka R8 zásadně odmítala využívat osobní počítač *„nevidím důvod, proč bych ke své práci měla využívat svůj vlastní počítač, proto jsem raději chodila do práce, odkud jsem mohla vysálat. Byl to i pro mě takový relax na chvíli změnit prostředí, protože u nás doma to bylo velmi náročné v době lockdownu.“* a z tohoto důvodu R8 zvolila k online přenosům pracovní počítač. Učitelky a ředitelka se pravidelně jednou týdně scházely v online prostředí, diskutovaly o průběhu distančního vzdělávání nebo společně řešily problémy, které se v průběhu distančního vzdělávání

vyskytly. Respondentka R7 uvedla, že videa pro děti byla natáčena s jejich souhlasem pomocí osobních mobilních telefonů.

➤ Zapojování dětí při distančním vzdělávání

Všechny respondentky i ředitelka uvedly, že online setkávání učitelek a dětí se uskutečnilo vždy na začátku a na konci týdne, v pondělí byly děti obeznámeny s týdenním tématem a aktivitami, které pro ně byly připraveny, při setkání v pátek pak došlo ke zhodnocení týdenního tématu, kde se děti dozvěděly odpovědi na hádanky a rébusy, zopakovaly si podstatné věci k tématu apod. Během distančního vzdělávání děti plnily různé úkoly a vypracovávaly pracovní listy, které si po ukončení nouzového stavu založily do svého portfolio, které mají ve školce. Respondentka 7 se k připravovaným aktivitám vyjádřila takto: *„jak jsem již několikrát zmínila, že naším cílem bylo abychom dali rodičům nějakou podporu, co by mohli s dětmi doma dělat, takže jsme ty aktivity přizpůsobovali tomu, co je doma běžně dostupné, aby rodiče nemuseli rodiče nic kupovat, kladli jsme důraz na to, aby aktivity byly pro děti zábavné, ale i výchovné ale zároveň aby tam byl prvek té legrace a odlehčení. Většinou důležité věci jako je jemná motorika nebo protiklady a takové konkrétní zaměření schovaly do nějaké hry, takže ani ty děti nevěděly, že je vzděláváme.“*

Mateřskou školou III byla také nahrávána vzdělávací videa jako doprovodný materiál k aktivitám. Všechny respondentky uvedly, že zpětnou vazbu rodičům poskytovaly pomocí individuálních schůzek, nebo prostřednictvím komentářů k fotkám R9 uvádí *„Google má mnoho funkcí, jednou z nich je například, že je možné označit místo v té fotce a k němu vložit komentář jako třeba...vidím, že dobře držíš pastelku, nebo tady se mi moc líbí ten detail, jak jsi králi nakreslil vousy, takže nejen že se děti pochlubily svým výtvozem, ale také na té fotce měly od nás zpětnou vazbu.“*

Učitelky z MŠ III zorganizovaly pro rodiče dětí tzv. „online kavárničku“ při které se rodičům naskytla možnost setkat se s ostatními rodiči a učitelkami. Respondentka R8 uvádí, že *„rodiče se velmi rádi účastnili vstupů, které se jmenovaly online kavárnička pro rodiče, takže jsme mluvili třeba o tom, čeho mají rodiče plné zuby, nebo že si koupí štěně, nebo se tam hovořilo o čem koliv co koho napadlo, takže to bylo opravdu jako kavárna, kde se sejdou učitelky s maminkami na což mi vlastně normálně nemáme vůbec v průběhu roku čas, takže se to nestíhá. Kavárnička byla určena všem rodičům a bylo to takové místo všestranného setkávání.“*

V kavárničkách se řešila různá témata týkající se dětí, mateřské školy, zápisů do základní školy, ale také se řešily i soukromé záležitosti jako výběr nového štěňátka, nákup nového vybavení do domácnosti, výběr letní dovolené atd. Respondentka R8 shrnula ve své výpovědi vzhledem k online setkáváním, že učitelky „*byly pro rodiče v této nelehké době jakými si terapeutky, poskytovaly rodičům morální a psychickou podporu.*“ Ostatní respondentky z řad učitelek taktéž uvedly, že online kavárna měla neformální charakter a rodičům umožnila vypovídat se ze svých potíží nebo naopak radostí. Na online kavárničku byl velice pozitivní ohlas jak od učitelek, tak i od rodičů.

➤ Postoj respondentek k distančnímu vzdělávání

Ředitelka byla nadmíru spokojena s prací, kterou učitelky odvedly a celkově s průběhem distančního vzdělávání, ve své výpovědi uvedla „*já bych jako pozitivum označilo, že naše celá školka zvládla velmi dobře distanční vzdělávání díky tomu že jsme zvolili vstupy 2x týdně, tak se to netlouklo s potřebou vzdělávat starší sourozence, rodiče nemuseli třístit svou pozornost, výhoda off-line a online formy vzdělávání byla kladně hodnocena obzvlášť u rodin, kde mají více dětí, podle výpovědí rodičů, si myslím, že rodiče s tímhle modelem byli velmi spokojeni.*“

Ředitelka uvedla, že „*učitelky byly po skončení distančního vzdělávání oceněny platovým bonusem za jejich snahu a vysoké pracovní nasazení v průběhu distančního vzdělávání,*“ také si velmi cenila nových nápadů a zájmu učitelek učit se novým věcem. Všechny účastnice distančního vzdělávání v mateřské škole III hodnotí tuto formu vzdělávání jako dobrou zkušenost a jsou spokojené, že děti měly alespoň částečnou možnost s nimi zůstat ve spojení. Z výpovědí učitelek je zřejmé, že v mateřské škole III byla účast dětí na distančním vzdělávání poměrně vysoká, a to v průměru okolo 75 %. R8 a R9 se shodly, že distanční vzdělávání obohatilo jejich praxi o nové dovednosti a zkušenosti. R7 uvedla „*rodiče byli s distančním vzděláváním velice spokojeni, děti i rodiče se s chutí zapojovaly k neformálním setkáním, myslím si, že se děti i my něco nového naučily.*“ Učitelky se snažily aktivity pro děti přizpůsobit tak, aby byly pro ně co nejvíc zajímavé a zábavné.

11 Vyhodnocení dotazníků

Kapitola je zpracována pomocí grafů a deskriptivní metody. Získaná data byla zpracována pomocí otevřených odpovědí a grafů, dotazník obsahoval celkem 20 otázek. První část dotazníku byla zaměřena na získání identifikačních údajů o respondentech, druhá část se týkala otázek ohledně rychlosti reakce na uzavření mateřských škol a průběh distančního vzdělávání, v poslední části dotazníku byly otázky zaměřené na hodnocení distančního vzdělávání rodiči.

11.1 Mateřská škola I

Identifikační údaje

Diagram 2 – Věk respondentů

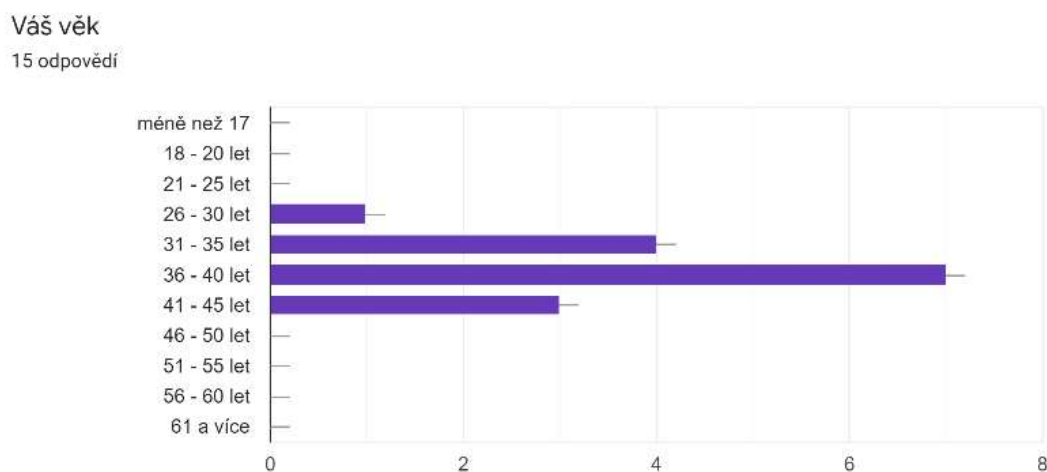
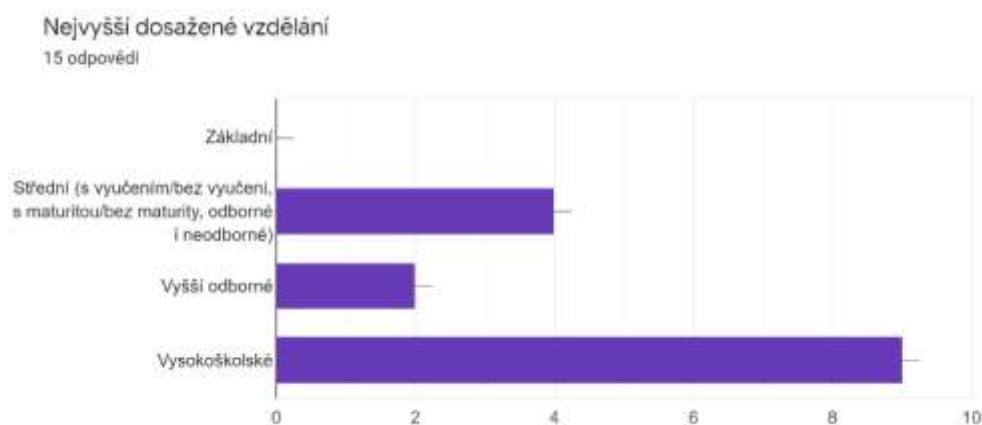

Diagram 3 – Nejvyšší dosažené vzdělání

Shrnutí první části dotazníku

Ve sledované cílové skupině byly všechny respondentky pouze matky dětí, které navštěvovaly předškolní třídu na jaře roku 2021. Nejvíce bylo zastoupeno věkové rozpětí žen mezi 36–40 lety, což potvrzuje trend, že ženy nechávají v posledních letech mateřství na pozdější věk, nejčastější dosažené vzdělání uvedly respondentky jako vysokoškolské.

Rychlost reakce na uzavření mateřských škol a průběh distančního vzdělávání

Diagram 4 – vyskytnuté potíže v průběhu distančního vzdělávání

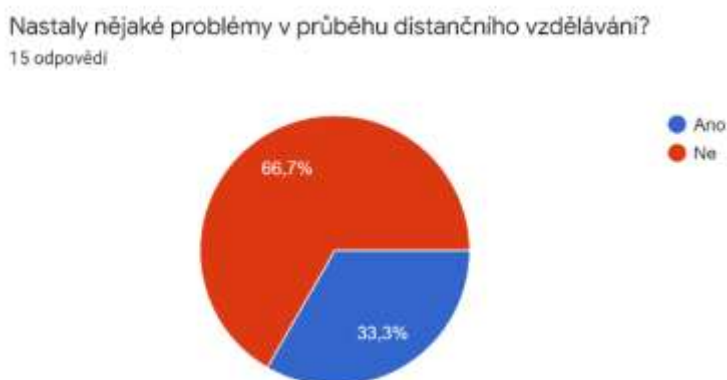

Diagram 5 – Účast dětí na distančním vzdělávání

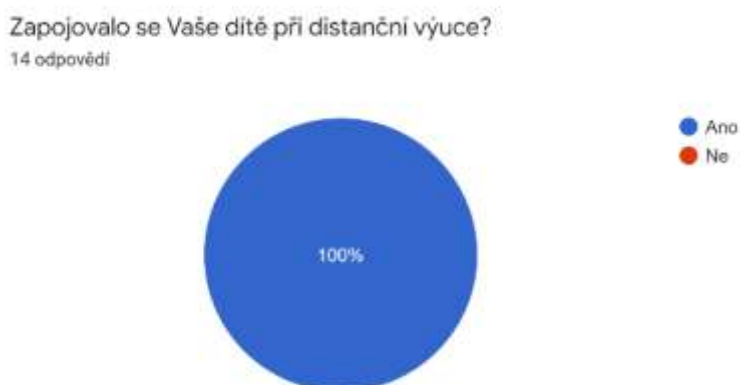
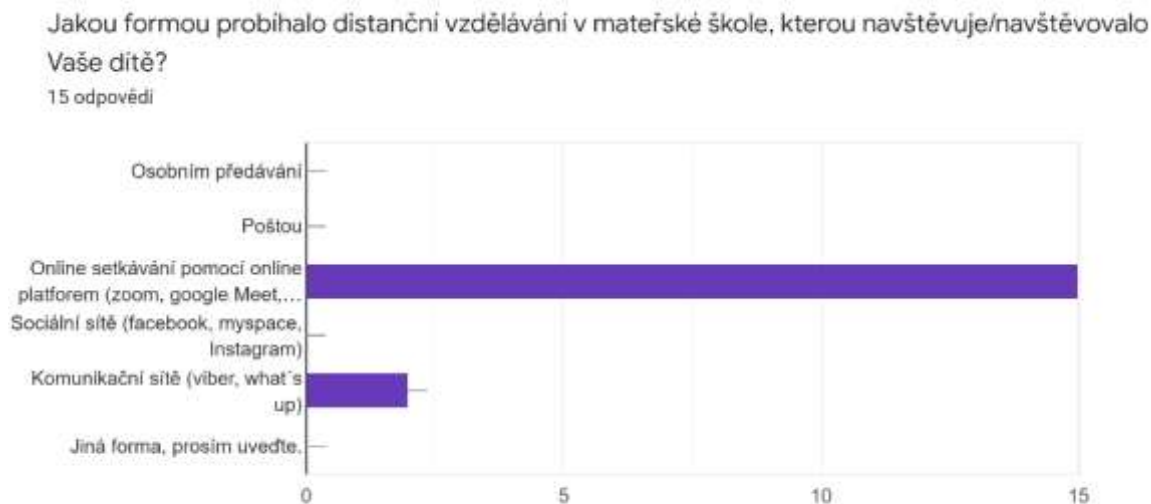

Diagram 6 – Forma distančního vzdělávání

Shrnutí druhé části dotazníku

Všechny respondentky dotazníkového šetření z mateřské školy I se 100 % shodují na rychlosti reakce mateřské školy na přechod k povinnému distančnímu vzdělávání, a to do jednoho týdne od uzavření mateřských škol.

Distanční vzdělávání bylo uskutečněno pomocí platformy MS Teams. Respondentky uvádí, že v průběhu distančního vzdělávání se vyskytly určité problémy, převážně jsou v dotazníku zmiňovány problémy s ovládním mikrofону a také s přetížením sítě, respondentky dále ve svých výpovědích uvádějí, že pro některé děti bylo náročné samostatné ovládním mikrofону. Konkrétní odpovědi jsou uvedené v příloze č. 4. Jak vyplývá z výzkumného šetření, povinného distančnímu vzdělávání v MŠ I se účastnily skoro všechny děti.

Hodnocení distančního vzdělávání

Diagram 7 – Jakým způsobem probíhala zpětná vazba?

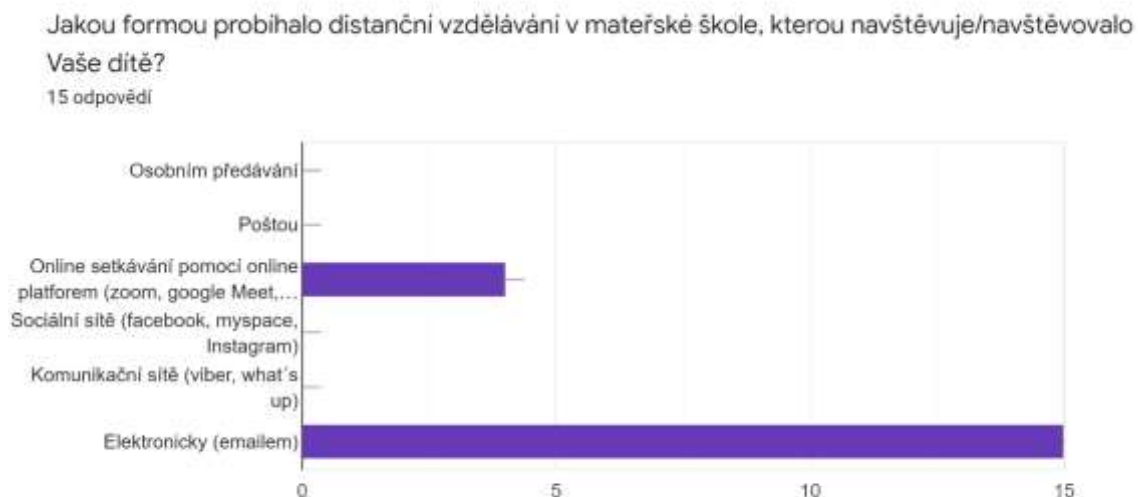

Diagram 8 – Hodnocení distančního vzdělávání

Jak byste ohodnotil/a distanční vzdělávání, které nabízela mateřská škola, kterou navštěvuje/navštěvovalo Vaše dítě? Prosím ohodnoťte jako znám...i ve škole, kdy 1 je výborně a 5 je nedostatečně.
15 odpovědí

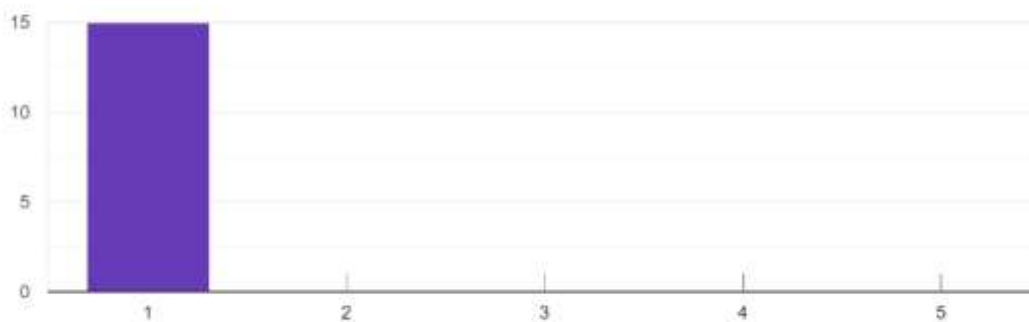

Diagram 9 – Hodnocení pozitiv

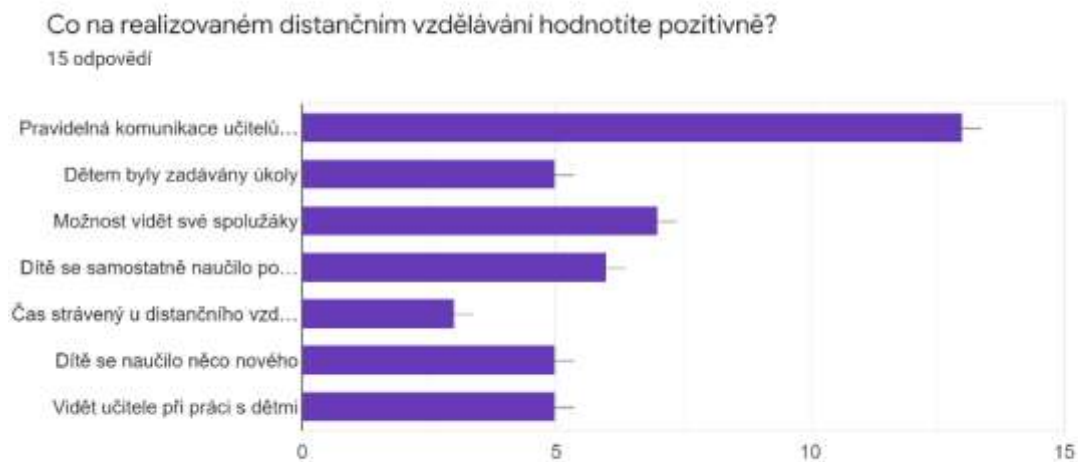
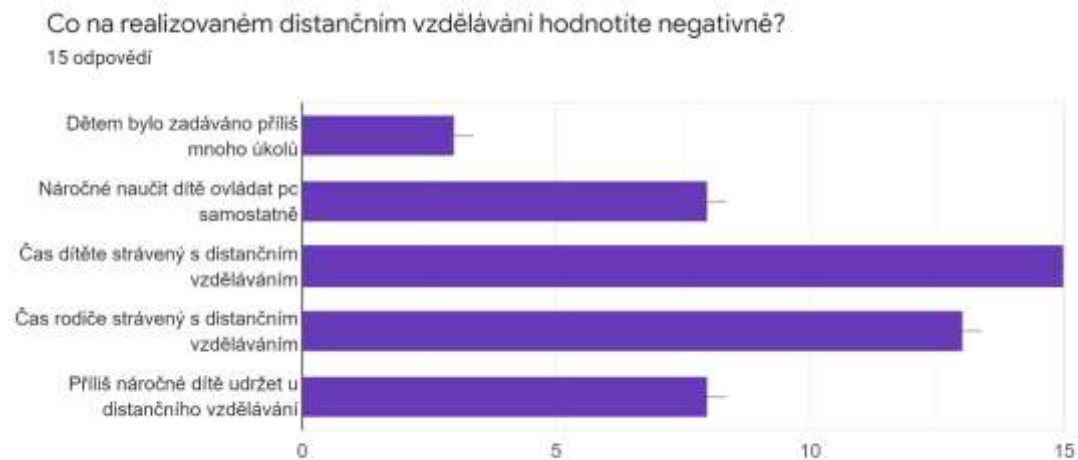

Diagram 10 - Hodnocení negativ

Shrnutí třetí části dotazníku

100 % rodičů hodnotí distanční vzdělávání jako velmi dobře zvládnuté. Jak vyplývá z výpovědí uvedených v příloze č. 5, většina rodičů pracovala z domova, a tak uvítali, že děti měly možnost online distanční výuky, která děti alespoň po určitou část dne zabavila. Dále rodiče oceňují, že děti neztratily kontakt s vrstevníky a učitelkami, ve většině případů se děti naučily hlídat si samostatně čas ve kterém probíhalo online setkání, osamostatnily se v obsluze počítače a mikrofону. Negativně rodiče nejvíce hodnotili čas dítěte strávený u počítače. 100 % rodičů uvedlo, že v mateřské škole probíhala zpětná vazba tím, že učitelky

zasílaly rodičům komentáře k jejich pracem, nebo se s učitelkami setkali společně s rodiči online, kde jim poradily, jak děti rozvíjet v určitých oblastech v domácím prostředí.

11.2 Mateřská škola II

Identifikační údaje

Diagram 11 – Osoba vyplňující dotazník

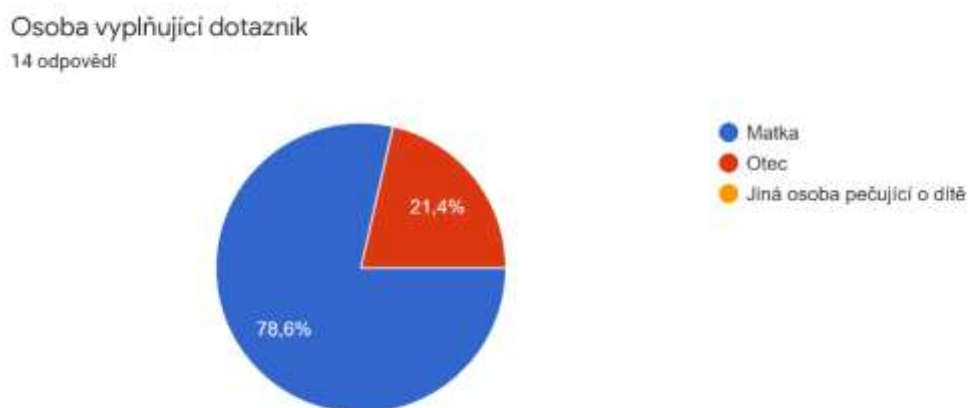

Diagram 12 – Věk respondentů

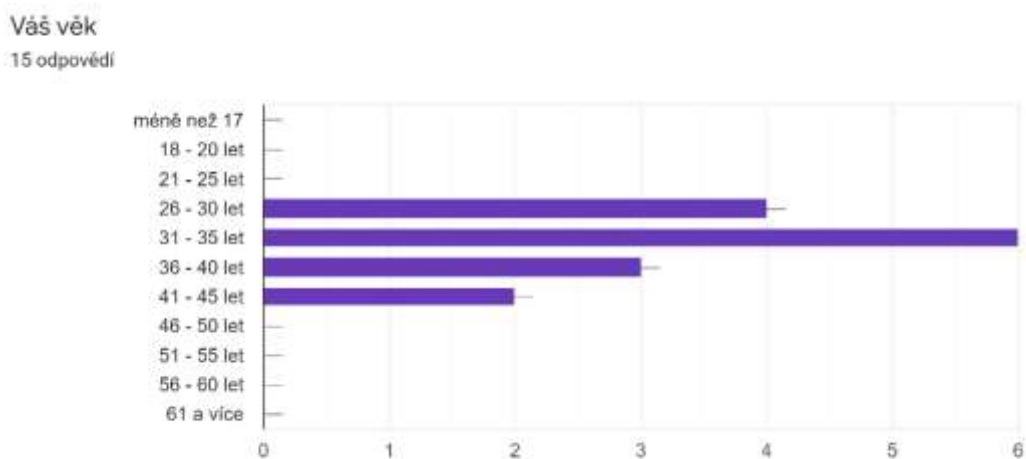
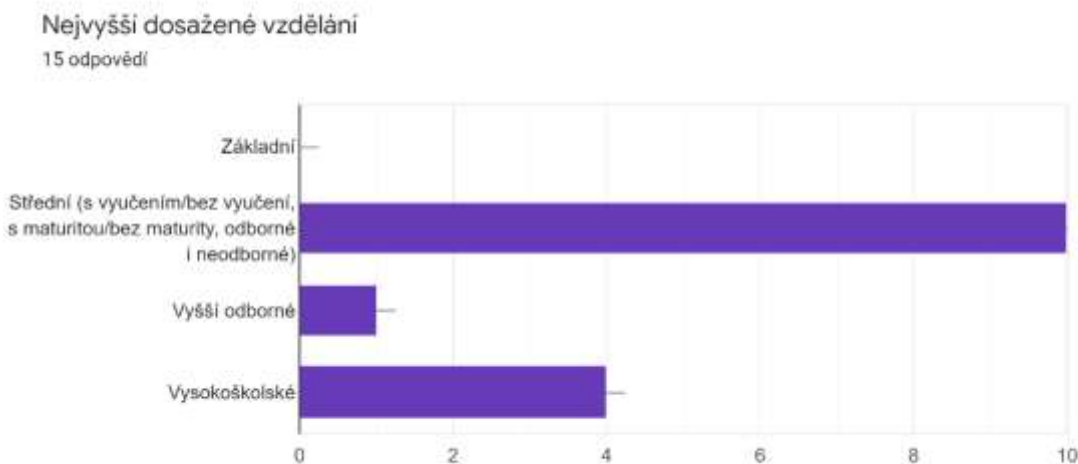

Diagram 13 – Nejvyšší dosažené vzdělání

Shrnutí první části dotazníku

Z dotazníkového šetření v mateřské škole II vyplynulo, že většina dotazovaných byly ženy, a to přesně 78,6 %, věkové zastoupení všech respondentů bylo 26–45 let, nejvíce byla zastoupena skupina 31–35 let. V této cílové skupině respondentů převažovalo jako nejvyšší dosažené vzdělání střední odborné s maturitou.

Rychlost reakce na uzavření mateřských škol a průběh distančního vzdělávání

Diagram 14 – rychlost reakce na uzavření mateřských škol

Jak rychle mateřská škola, kterou navštěvuje/navštěvovalo Vaše dítě reagovala na přechod k distančnímu vzdělávání, když vláda České republiky...zavřela všechny mateřské školy na jaře roku 2021?
15 odpovědí

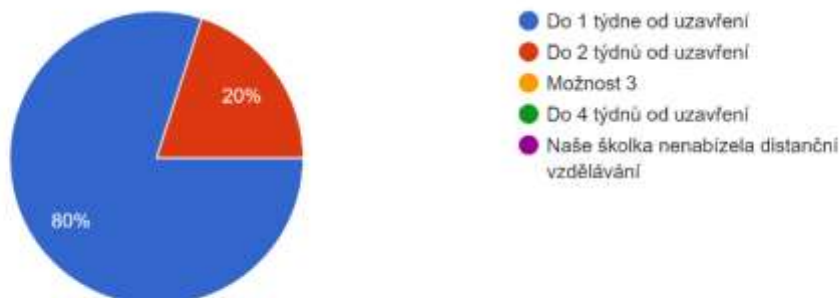

Diagram 15 – vyskytnuté potíže v průběhu distančního vzdělávání

Nastaly nějaké problémy v průběhu distančního vzdělávání?

15 odpovědí

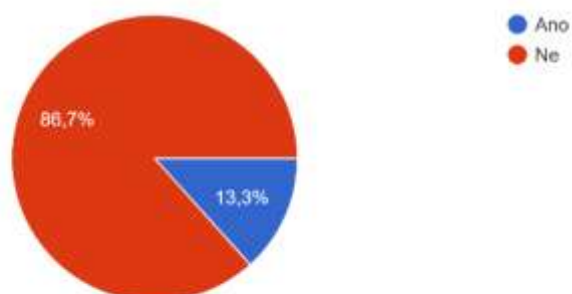

Diagram 16 – Účast dětí na distančním vzdělávání

Zapojovalo se Vaše dítě při distanční výuce?

15 odpovědí

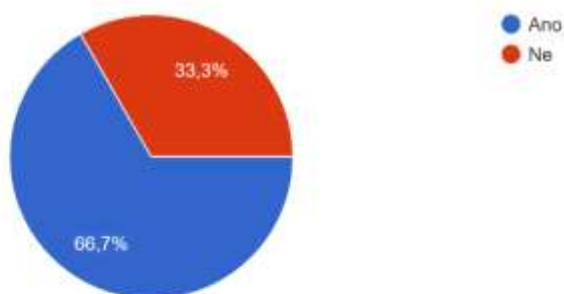

Diagram 17 – Forma distančního vzdělávání

Jakou formou probíhalo distanční vzdělávání v mateřské škole, kterou navštěvuje/navštěvovalo Vaše dítě?

15 odpovědí

Shrnutí druhé části dotazníku

80 % respondentů uvádí, že MŠ II zavedla distanční vzdělávání do jednoho týdne od uzavření mateřských škol, rodiče byli informováni o průběhu distančního vzdělávání prostřednictvím webových stránek mateřské školy a také obdrželi od ředitelky MŠ email, který je seznámil s průběhem povinného distančního vzdělávání. Všichni dotazovaní se shodují, že distanční vzdělávání v MŠ II probíhalo osobním předáváním a pomocí emailové komunikace mezi rodiči a MŠ, kdy učitelky poskytovaly rodičům pracovní listy, náměty na různé aktivity v domácím prostředí, zasílaly dětem krátká videa apod. 33,3 % rodičů uvádí, že se jejich dítě se neúčastnilo distančního vzdělávání. Ostatní dotazovaní uvádí, že jejich děti pracovaly na úkolech v době uzavření mateřské školy nepravidelně, což je zřejmé z odpovědí v příloze č. 6. Rodiče si velice pochvalovali Velikonoční a Pohádkovou stezku.

Hodnocení distančního vzdělávání

Diagram 18 – Zpětná vazba od učitelů dětem

Byla v mateřské škole, kterou navštěvuje/navštěvovalo Vaše dítě realizována zpětná vazba od učitelů při distančním vzdělávání?
15 odpovědí

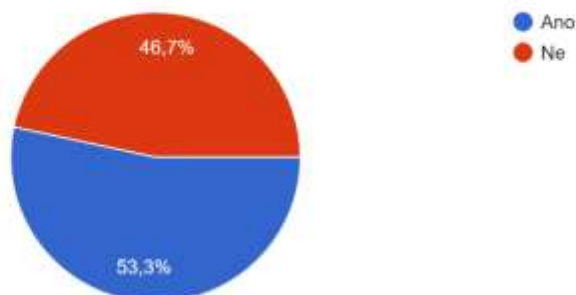

Diagram 19 – Hodnocení distančního vzdělávání

Jak byste ohodnotil/a distanční vzdělávání, které nabízela mateřská škola, kterou navštěvuje/ navštěvovalo Vaše dítě? Prosim ohodnoťte jako znám...i ve škole, kdy 1 je výborně a 5 je nedostatečně.
15 odpovědí

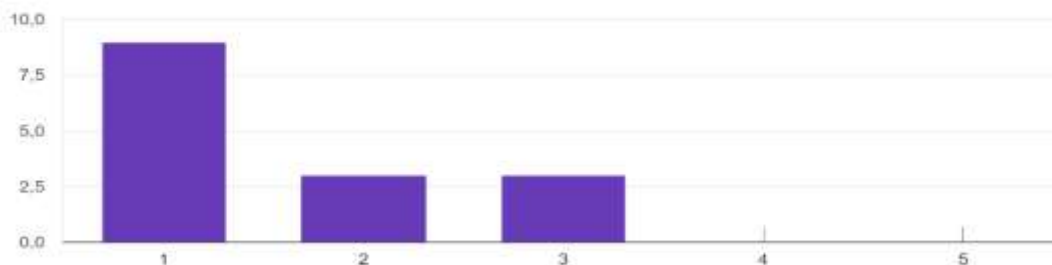

Diagram 20 – Hodnocení pozitiv

Co na realizovaném distančním vzdělávání hodnotíte pozitivně?

12 odpovědí

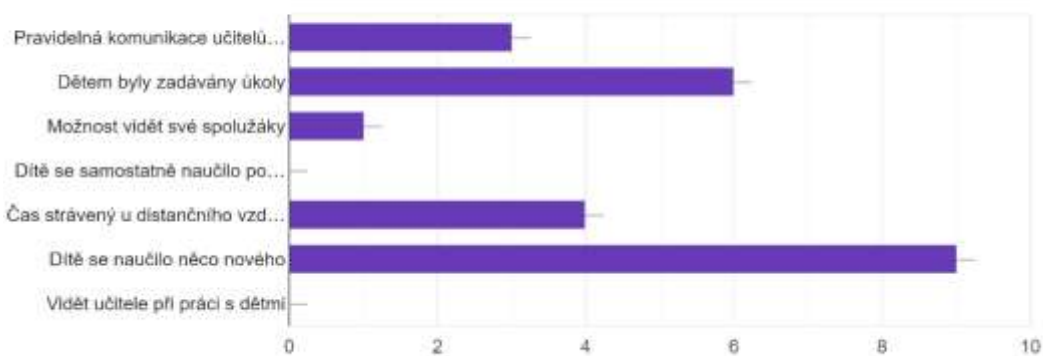
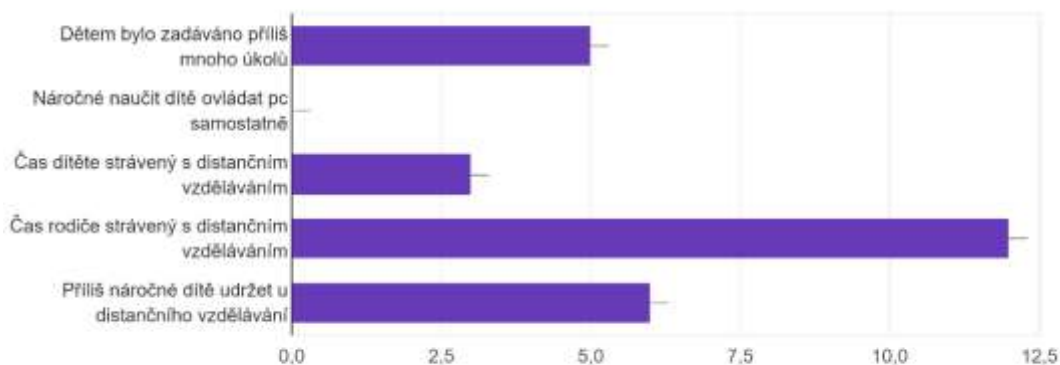

Diagram 21 - Hodnocení negativ

Co na realizovaném distančním vzdělávání hodnotíte negativně?

12 odpovědí

Shrnutí třetí části dotazníku

53,3 % respondentů uvádí, že v mateřské škole II byla zpětná vazba poskytována telefonicky, učitelky rodičům poskytovaly individuálně rady a cenné informace, co s dětmi v domácím prostředí procvičovat, na co se konkrétně u daného dítěte zaměřit. Respondenti dotazníkového šetření nejvíce na distančním vzdělávání oceňují, že se děti naučily něco nového a také, že nebyly přetěžovány, protože mateřská škola nevyžadovala po dětech pravidelné plnění úkolů, děti tak měly možnost na úkolech pracovat v čase a tempu, které jim nejvíce vyhovovalo.

11.3 Mateřská škola III

Identifikační údaje

Diagram 22 – Věk respondentů

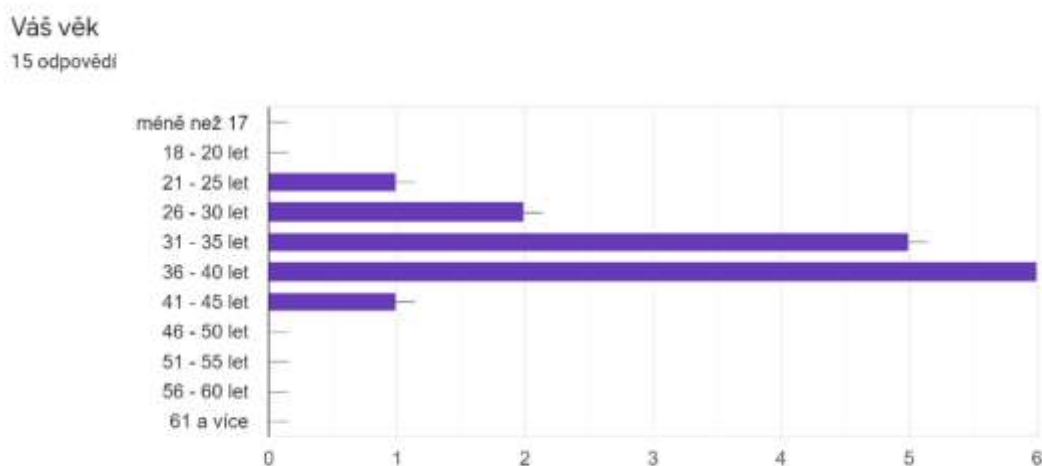
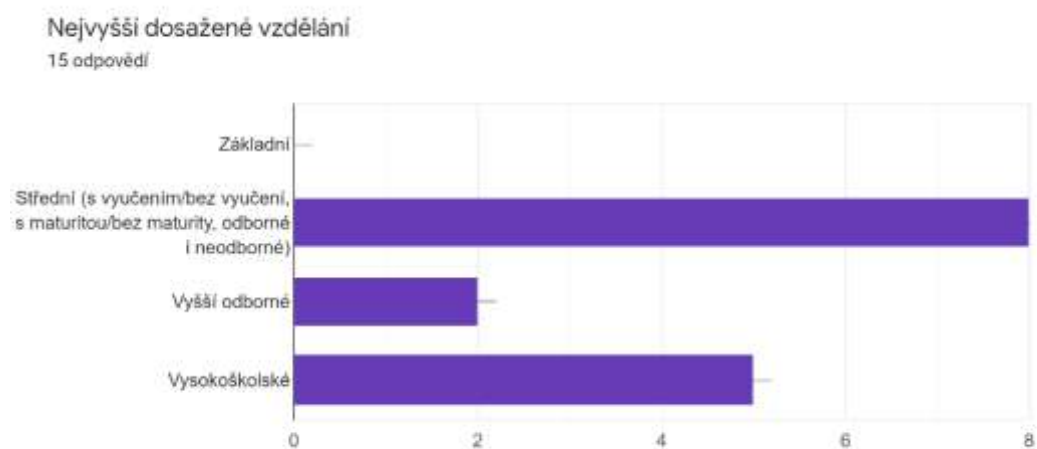

Diagram 23 – Nejvyšší dosažené vzdělání

Shrnutí první části dotazníku

V dotazníkovém šetření, které proběhlo v MŠ III bylo zjištěno, že 100 % respondentů byly ženy ve věkovém rozmezí 21–45 let, u otázky „Vaše nejvyšší dosažené vzdělání“ převažovaly respondenty se středoškolským vzděláním.

Reakce na uzavření mateřských škol a průběh distančního vzdělávání

Diagram 24 – vyskytnuté potíže v průběhu distančního vzdělávání

Nastaly nějaké problémy v průběhu distančního vzdělávání?
15 odpovědí

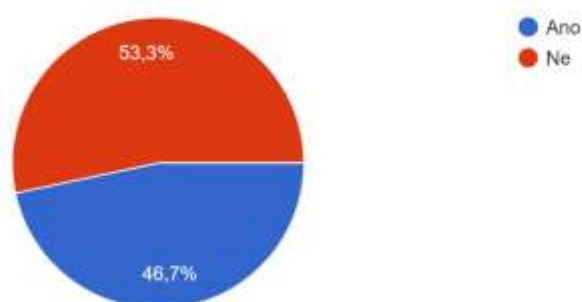
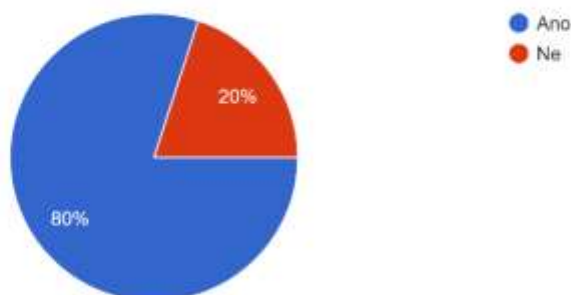

Diagram 25 – Účast dětí na distančním vzdělávání

Zapojovalo se Vaše dítě při distanční výuce?
15 odpovědí

Shrnutí druhé části dotazníku

Všechny respondentky se shodly, že mateřská škola III taktéž zareagovala urychleně na uzavření MŠ a s distančním vzděláváním začala do jednoho týdne od uzavření. V MŠ III probíhalo distanční vzdělávání offline i online formou prostřednictvím platformy Google, se kterou mají rodiče zkušenosti z běžné denní docházky. Více než polovina dětí se zapojovala do distančního vzdělávání, i když ne vždy pravidelně. Jako nejčastější potíže v průběhu distančního vzdělávání viděly respondentky v problému s mikrofonem, nekvalitním přenosem a pokud začalo mluvit víc dětí najednou, nebylo nikomu rozumět.

Hodnocení distančního vzdělávání

Diagram 26 – Hodnocení distančního vzdělávání

Jak byste ohodnotil/a distanční vzdělávání, které nabízela mateřská škola, kterou navštěvuje/ navštěvovalo Vaše dítě? Prosim ohodnoťte jako znám...i ve škole, kdy 1 je výborně a 5 je nedostatečně.
14 odpovědí

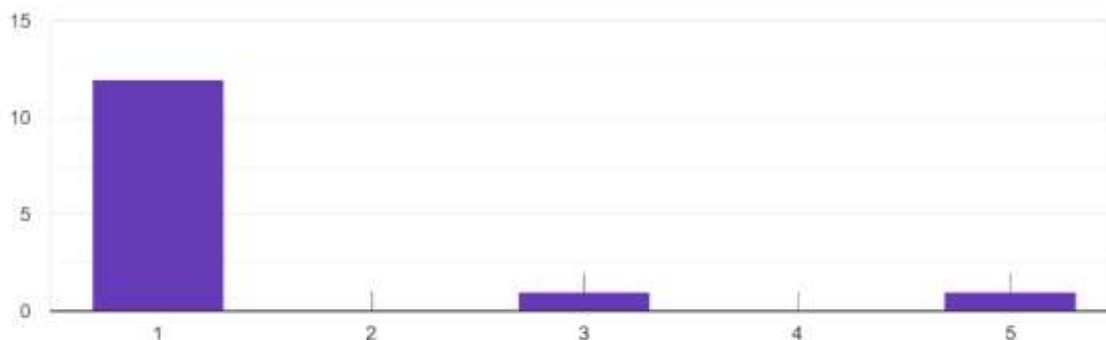

Diagram 27 – Hodnocení pozitiv

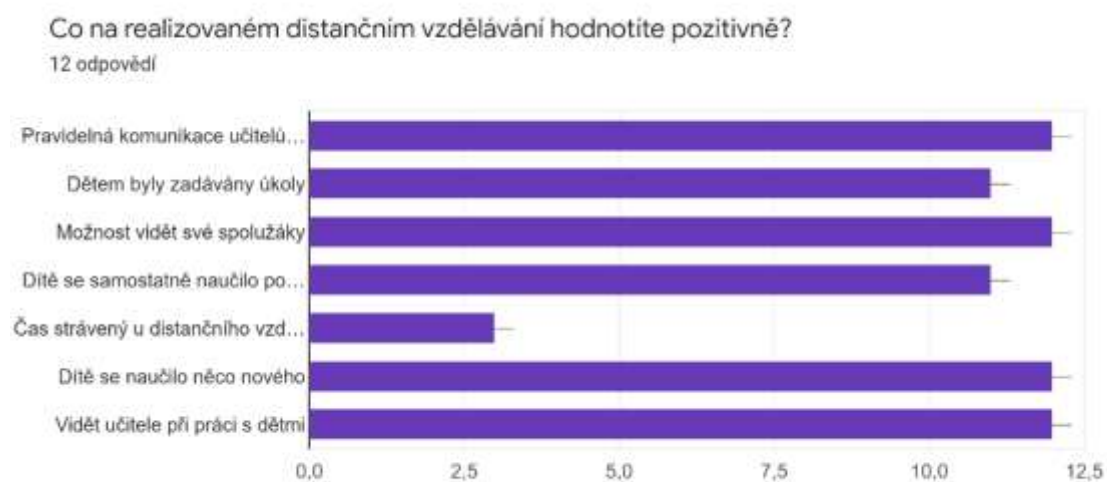
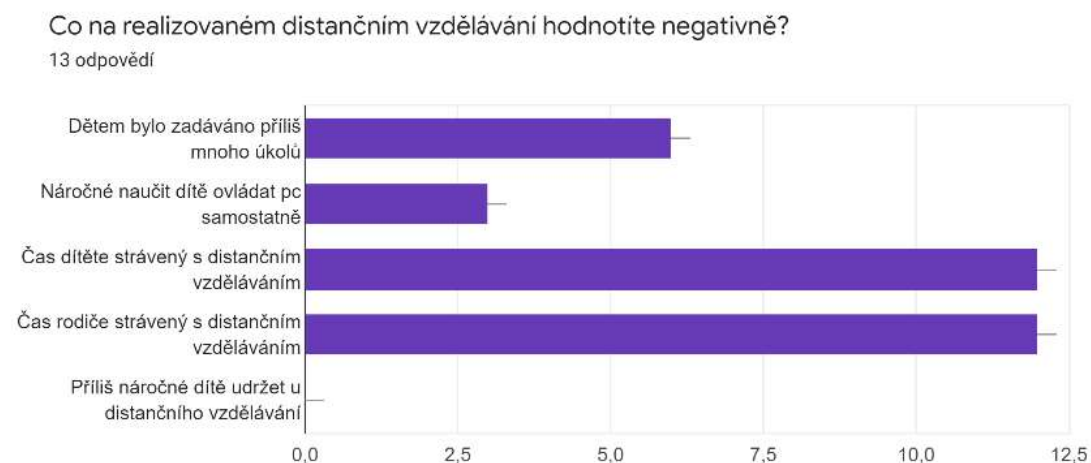

Diagram 28 - Hodnocení negativ

Shrnutí třetí části dotazníku

Nadpoloviční většina respondentek byla spokojena s distančním vzděláváním, které nabízela MŠ III, respondentky uvedly, že zadávané úkoly byly v přijatelné míře, většinu dětí plnění úkolů bavilo a těšily se vždy na další. Dále rodiče kladně hodnotili časově neomezený přístup k uloženým materiálům a vzdělávacím videím, která byly uloženy na online platformě Google. Děti tak mohly pracovat na zadaných úkolech v čase, který jim a jejich rodičům nejvíce vyhovoval.

Rodiče měli možnost zaslat hotové práce dětí nebo vypracované pracovní listy emailem v podobě fotografie a následně od paní učitelek obdrželi zpětnou vazbu formou krátkého komentáře k dané práci. Mezi odpověďmi na hodnocení pozitiv nejčastěji zaznělo, že se dětem líbila natočená videa s pozdravy od paní učitelek. Kladné ohlasy byly také zaznamenány na online kavárničku, kterou pro ně učitelky založily. U hodnocení negativ nejčastěji bylo zaznamenáno, že děti a rodiče trávily s online výukou až příliš mnoho času.

12 Vyhodnocení výzkumných otázek

Autorka došla k závěrům, které jsou zhodnoceny v této kapitole, kapitola se věnuje hloubkové analýze dat z rozhovorů a dotazníkového šetření. Hlavním výzkumným cílem bylo zjistit postoj a názor rodičů, učitelek a ředitelek na organizační stránku distančního vzdělávání. Kapitola je strukturována na základě výzkumných otázek bakalářské práce.

1. Jak v mateřské škole probíhala přípravná fáze na distanční vzdělávání?

Prostřednictvím výzkumného šetření bylo zjištěno, že v každé mateřské škole z výzkumného vzorku bylo realizováno distanční vzdělávání jinou formou. Přínosným zjištěním bylo, že se všechny mateřské školy velmi rychle vypořádaly s přechodem na vzdálenou formu vzdělávání, a to do jednoho týdne od uzavření mateřských škol na jaře roku 2021. Každá mateřská škola úzce spolupracuje s rodiči, proto byli rodiče ve všech MŠ obeznámeni s dostatečným předstihem o formě distančního vzdělávání a organizačních pokynech ještě před jeho zahájením. Ve všech případech MŠ z výzkumného šetření během prezenčního vzdělávání komunikují s rodiči prostřednictvím emailů, které bylo intenzivnější s přechodem MŠ na distanční vzdělávání. Na začátku distančního vzdělávání byli ve všech mateřských školách rodiče upozorněni na možnost individuálních konzultací formou telefonické nebo elektronické komunikace z důvodu, že osobní setkávání učitelek a rodičů v době uzávěry nepřipadalo v úvahu. Každá z mateřských škol poskytovala rodičům nápady na aktivity s dětmi, posílali dětem videa a pracovní listy, rodiče si je mohli v případě potřeby vyzvednout v MŠ.

2. Jakým způsobem bylo v mateřské škole uskutečňováno distanční vzdělávání?

V každé MŠ bylo distanční vzdělávání realizováno jinou formou, přesně tomu bylo tak, že v MŠ I probíhalo distanční vzdělávání online formou, v MŠ II bylo uskutečněno offline formou a v MŠ III probíhalo, jak formou online, tak i formou offline. Každá MŠ poskytla učitelkám technické vybavení k distančnímu vzdělávání, záleželo pouze na učitelkách, jestli ho využily nebo využívaly své osobní technické pomůcky jako počítač, mobil nebo kameru. Učitelky ve všech mateřských školách dávaly dětem dostatek podnětů k distančnímu vzdělávání, bylo ale plně v kompetenci rodičů, v jaké míře s dětmi úkoly plnily a jestli se děti účastnily distančního vzdělávání. Z výzkumu dále vyplynulo, že ve všech mateřských školách se většina dětí zapojovala a pracovala na úkolech, které pro ně učitelky připravovaly. V každé mateřské škole probíhala jiným způsobem zpětná vazba. Všechny tři mateřské školy nabídly rodičům a dětem něco navíc, než bylo požadováno od MŠMT. MŠ I umožnila dětem

chatovací bloky, kde mohly mezi sebou děti libovolně komunikovat. MŠ II zorganizovala pro děti dvě venkovní stezky, kde děti s rodiči plnili různé úkoly a MŠ III uspořádala pro rodiče online setkání, které probíhalo prostřednictvím Google Meet platformy, jednalo se o tzv. online kavárničky, které sloužily k neformální komunikaci.

3. Jak hodnotí rodiče, učitelky a ředitelky distanční vzdělávání v jejich mateřské škole?

Většina rodičů se shoduje, že učitelky vynaložily maximální snahu ke zvládnutí distančního vzdělávání a zároveň oceňují přístup mateřské školy k této formě vzdělávání, které je pro děti v posledním roce předškolního vzdělávání povinné. Taktéž ředitelky ocenily přístup učitelek k distančnímu vzdělávání a byly spokojené s průběhem distančního vzdělávání u nich v MŠ. Ve všech třech případech učitelkám i rodičům vyhovovala zvolená forma distančního vzdělávání, i když většina učitelek uvedla, že příprava na distanční vzdělávání pro ně byla mnohem zdlouhavější a náročnější v porovnání s prezenčním vzděláváním. Učitelky velmi oceňovaly, že jim bylo umožněno v době uzávěry pracovat z domova, buď z důvodu, že se obávaly o své zdraví, nebo že musely být doma se svými dětmi.

Všichni respondenti výzkumného šetření byli s distančním vzděláváním spokojeni i přes to, že s distančním vzděláváním někteří z nich nesouhlasí. Překvapující pro autorku této práce byl výsledek výzkumného šetření, a to neočekávaně kladný ohlas na distanční vzdělávání všemi respondenty.

Autorka si je vědoma, že distanční vzdělávání v mateřských školách nelze generalizovat, z důvodu nízkého vzorku mateřských škol. Na základě hlubšího poznání, které umožnila vícepřípadová studie bylo možné vytvořit kategorizaci a poukázat na to, jak to mateřské školy zvládly distanční vzdělávání. Ve všech mateřských školách probíhalo povinné distanční vzdělávání.

Diskuse

Autorka se v bakalářské práci zaměřila na problematiku distančního vzdělávání v předškolních zařízeních. V práci se jí podařilo zmapovat rozdílný pohled na distanční vzdělávání ve třech vybraných mateřských školách.

Autorka si uvědomuje, že výsledky výzkumného šetření byly ovlivněny zejména malým výzkumným vzorkem. Celkem oslovila sedmdesát pět respondentů, nejprve se jí vrátilo zpět jen dvacet tři dotazníků, a tak museli být respondenti osloveni ještě jednou. Dotazníky byly respondentům následně předloženy v tištěné podobě a většina již dotazník vyplnila a odevzdala následující den po obdržení. Nelehké pro ni bylo oslovit dostačující množství respondentů zejména kvůli protiepidemickým opatřením a průběhu pandemie, která v té době byla na vrcholu, proto byl následně stanoven minimální počet respondentů na patnáct z každé mateřské školy místo dvaceti pěti. Celkem se tazatelce podařilo získat zpět padesát tři dotazníků, které ve výzkumném šetření analyzovala. Vzhledem ke snížení počtu předpokládaných respondentů bylo znemožněno uskutečnit výzkum v míře, v jaké si na začátku bakalářské práce položila za cíl.

Jak autorka zjistila, ve všech mateřských školách se uskutečnilo distanční vzdělávání v souladu s požadavky MŠMT (MŠMT, 2010).

Autorka si uvědomuje, že výsledky šetření mohou být zkresleny převážně tím, ve které lokalitě výzkum probíhal, pokud by byl výzkum proveden v jiné lokalitě, například v některé ze sociálně znevýhodněných lokalit, bylo by možné předpokládat, že výsledky výzkumu by byly zásadně odlišné, už jen z důvodu, že ne všechny rodiny v těchto lokalitách mají dostatečné technické vybavení potřebné k distančnímu vzdělávání nebo přístup k internetu.

Bakalářskou práci lze vnímat jako přínosnou z důvodu, že školský zákon nařizuje povinnost distančního vzdělávání v předškolních zařízeních jako povinné a je pravděpodobné, že v budoucnu se s příchodem nové pandemie budeme setkávat s distančním vzděláváním v předškolních zařízeních.

Závěr

Hlavním cílem práce bylo zjistit, jak probíhala přípravná fáze, samotný průběh a zhodnocení distančního vzdělávání v mateřských školách. Cílem empirické části bylo zmapovat problematiku distančního vzdělávání ve vybraných mateřských školách. Pomocí rozhovorů a dotazníků byly získány cenné zkušenosti, postoje a poznatky ze strany učitelek, které se zabývaly distančním vzděláváním v daných mateřských školách.

V teoretické části byl vymezen pojem distanční vzdělávání a také stěžejní pojmy související s distančním vzděláváním, dále zde byla shrnuta historie distančního vzdělávání v České republice a ve světě, v neposlední řadě je zde uvedena legislativa vztahující se k distančnímu vzdělávání v předškolních institucích.

V praktické části práce bylo porovnáno povinné distanční vzdělávání ve vybraných státních a soukromých mateřských školách a celá empirická část byla strukturována na základě třech výzkumných otázek, které zúžily zkoumanou problematiku.

První výzkumná otázka se zabývá přípravnou fází na distanční vzdělávání ve vybraných mateřských školách. Na základě komparace výsledků rozhovorů od ředitelek a učitelek vyplynulo, že všechny tři mateřské školy začaly uskutečňovat distanční vzdělávání do jednoho týdne od uzavření mateřských škol. V každé mateřské škole proběhla příprava na tuto formu vzdělávání jinou formou. Ke komunikaci mezi mateřskou školou a rodiči byla ve všech případech využita elektronická pošta. Rodiče ze všech tří mateřských škol měli možnost se kdykoliv obrátit na vedení mateřské školy nebo učitelky s žádostí o pomoc.

Ve druhé výzkumné otázce se autorka zaměřuje na průběh distančního vzdělávání, se kterým se každá mateřská škola vypořádala podle svých zkušeností a technických možností. Mateřské školy I, II a III se snažily různými formami vzdělávání a rozmanitými aktivitami o maximální zapojení všech dětí do distančního vzdělávání. Respondentky se v rozhovoru často zmiňovaly, že je pro ně tato forma vzdělávání mnohem náročnější, než je tomu u prezenčního vzdělávání.

Poslední výzkumná otázka se zabývala hodnocením distančního vzdělávání v dané mateřské škole. Prakticky všechny učitelky byly spokojené, jak bylo u nich ve škole distanční vzdělávání uskutečněno, všechny se jednoznačně vyjádřily kladně k přínosu distančního vzdělávání pro jejich praxi.

Z odpovědí dotazníkového šetření je patrné, že rodiče byli každou mateřskou školou dostatečně informováni o tom, jakým způsobem bude probíhat distanční vzdělávání. Dále je z šetření zřejmé, že ve všech mateřských školách se distanční výuky účastnila víc než polovina dětí, pro které je distanční vzdělávání v předškolním věku povinné.

Rodiče všech tří mateřských škol hodnotí distanční vzdělávání jako dobře zvládnuté, MŠ I a MŠ III nabízela dětem i rodičům online setkání, která nesouvisela s distančním vzděláváním a sloužila dětem i rodičům k online setkávání v době, kdy v České republice byla celostátní uzávěra.

Na základě výsledků zjištěných v bakalářské práci by autorka navrhovala, aby se v budoucnu MŠMT zabývalo více podrobněji problematice distančního vzdělávání v předškolních zařízeních a poskytlo učitelkám i ředitelkám větší podporu, která podle učitelek i ředitelek nebyla dostačující a mnohdy MŠMT vydávalo rozhodnutí na poslední chvíli. Sledovaná problematika v této práci byla pro autorku nesmírně přínosná a sama autorka doufá, že se s distanční formou vzdělávání nebudou setkávat děti v předškolních zařízeních příliš často.

Literatura

Tištěné zdroje:

ČAPEK, Robert. *Moderní didaktika: lexikon výukových a hodnoticích metod*. Praha: Grada. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-3450-7.

ČERNÝ, Michal, Dagmar CHYTKOVÁ, Pavlína MAZÁČOVÁ a Gabriela ŠIMKOVÁ. *Distanční vzdělávání pro učitele*. Brno: Flow, 2015. ISBN 978-80-905480-7-7.

GAVORA, Peter a Michal ŠIMÁNEŠ. *Úvod do pedagogického výzkumu: kapitoly z metodologie historicko-pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2000. Edice pedagogické literatury. ISBN 80-859-3179-6.

H AIS, Karel a Břetislav HODEK. *Angličtina – čeština: praktický slovník [s novými výrazy]: [praktický slovník anglicko-český, česko-anglický]*. Dotisk 1. vyd. Voznice: Leda, 1998. ISBN 80-859-2724-1.

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-485-4.

KOLÁŘ, Zdeněk. *Výkladový slovník z pedagogiky: 583 vybraných hesel*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-3710-2.

KOŤÁTKOVÁ, Soňa. *Dítě a mateřská škola: co by měli rodiče znát, učitelé respektovat a rozvíjet*. 2., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2014. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-4435-3.

KREJČOVÁ, Věra, Jana POCHE KARGEROVÁ a Zora SYSLOVÁ. *Individualizace v mateřské škole: kapitoly z metodologie historicko-pedagogického výzkumu*. Praha: Portál, 2015. Edice pedagogické literatury. ISBN 978-80-262-0812-9.

LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ. *Vývojová psychologie*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2006. Psyché (Grada). ISBN 80-247-1284-9.

MATĚJČEK, Zdeněk. *Prvních 6 let ve vývoji a výchově dítěte: normy vývoje a vývojové milníky z pohledu psychologa: základní duševní potřeby dítěte: dítě a lidský svět*. Praha: Grada, 2005. Pro rodiče. ISBN 80-247-0870-1.

PLAMÍNEK, Jiří. *Vzdělávání dospělých: průvodce pro lektory, účastníky a zadavatele*. 2., rozš. vyd. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-802-4748-061.

- PRŮCHA, Jan. *Pedagogický výzkum: uvedení do teorie a praxe*. Praha: Karolinum, 1995. ISBN 80-718-4132-3.
- PRŮCHA, Jan. *Vzdělávání a školství ve světě: základy mezinárodní komparace vzdělávacích systémů*. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-717-8290-4.
- PRŮCHA, Jan a Jaroslav VETEŠKA. *Andragogický slovník*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-4748-4.
- PRŮCHA, Jan. *Moderní pedagogika*. Šesté, aktualizované a doplněné vydání. Praha: Portál, 2017. ISBN 978-80-262-1228-7.
- PRŮCHA, Jiří a Jiří MÍKA. *Distanční studium v otázkách: (průvodce studujícími a zájemci o studium)*. Praha: Centrum pro studium vysokého školství, 2000. ISBN 80-863-0216-4.
- ROHLÍKOVÁ, Lucie a Jana VEJVODOVÁ. *Vyučovací metody na vysoké škole: praktický průvodce výukou v prezenční i distanční formě studia*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4152-9.
- Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání 2021. In: Národní ústav pro vzdělávání [online]. Praha: MŠMT [cit. 2021-11-11]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz>
- SKUTIL, Martin. *Základy pedagogicko-psychologického výzkumu pro studenty učitelství*. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-778-7.
- ŠVAŘÍČEK, Roman a Klára ŠEĐOVÁ. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-313-0.
- ŠVAŘÍČEK, Roman a Klára ŠEĐOVÁ. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0644-6.
- VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie: dětství a dospívání*. Vydání druhé, doplněné a přepracované. Praha: Karolinum, 2012. ISBN 978-80-246-2153-1.
- VALENTA, Petr, Zdeněk BROM a Irena KELLEROVÁ. *Mediální činnosti v předškolním a mladším školním věku*. Praha: Raabe, [2016]. ISBN 978-80-7496-222-6.
- ZLÁMALOVÁ, Helena. *Úvod do distančního vzdělávání: Centrum pro studium vysokého školství 91/01*. 2. upr. vyd. Praha: Centrum pro studium vysokého školství, 2000. Řízení vysokých škol. ISBN 80-863-0210-5.

ZLÁMALOVÁ, Helena. *Distanční vzdělávání: studijní příručka pro pracovníky vysokých škol*. Ostrava: Ostravská univerzita, 2004. Systém celoživotního vzdělávání Moravskoslezska. ISBN 80-704-2987-9.

ZLÁMALOVÁ, Helena. *Příručka pro autory distančních vzdělávacích opor: jak tvořit distanční studijní text*. Praha: Centrum pro studium vysokého školství, Národní centrum distančního vzdělávání, 2006. ISBN 80-863-0239-3.

ZLÁMALOVÁ, Helena. *Distanční vzdělávání a eLearning: učební text pro distanční studium*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2008. ISBN 978-80-86723-56-3.

ZLÁMALOVÁ, Helena. *CSVŠ: Centrum pro studium vysokého školství 91/01*. Praha: Centrum pro studium vysokého školství, 2001. ISBN 80-863-0226-1.

WEDLICHOVÁ, PhDr. Iva. *Vývojová psychologie: Určeno studentům oboru Učitelství pro mateřské školy*. Ústí nad Labem: Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, 2010. Psyché (Grada). ISBN 978-80-7414-320-50.

Elektronické zdroje:

BURNS, Mary. *Distance Education for Teacher Training: Modes, Models, and Methods: Education Development Center, Inc.* Washington, DC, 2011: <https://inee.org/sites/default/files/resources/Distance-Education-Teacher-Training.pdf>

Dva roky pandemie COVID-19: nová zpráva upozorňuje na 100 týdnů úsilí WHO/Evropy o ochranu životů a živobytí během pandemie: Tisková zpráva. In: . 11. března 2022. Dostupné také z: www.euro.who.int/en/health-topics/health-emergencies/coronavirus-covid-19/news/news/2020/3/who-announces-covid-19-outbreak-a-pandemic

[online]. [cit. 2022-07-09]. Dostupné z: <https://4euplus.eu/4EU-1.html>

Emergency Remote Teaching Vs. Online Learning. *A Comparison* [online]. [cit. 2022-07-02]. Dostupné z: <https://www.uopeople.edu/blog/emergency-remote-teaching-vs-online-learning/>

KOŽELUHOVÁ, Eva a Ondřej KOŽELUH. Povinné předškolní vzdělávání skutečnou součástí školského systému nebo formalitou? *Pedagogická orientace* [online]. Brno: Pedagogicka Orientace Journal, 2020, **30**(2), 242-248 [cit. 2022-07-02]. ISSN 1211-4669. Dostupné z: doi:10.5817/PedOr2020-2-242

MAJERČÍKOVÁ, Jana, Beata HORNÍČKOVÁ a Soňa LORENCOVÁ. Mateřská škola jako „zabalená krabička“: Sonda do předškolního vzdělávání v čase první vlny pandemie covid-19 1. *Pedagogická orientace* [online]. Brno: Pedagogicka Orientace Journal, 2020, **30**(2), 231-241 [cit. 2022-07-02]. ISSN 1211-4669. Dostupné z: doi:10.5817/PedOr2020-2-231

MAREŠ, J. Tvorba případových studií pro výzkumné účely. *Pedagogika: Časopis pro vědy o vzdělávání a výchově*. 2015, 65 (2), 113-142. Dostupné z: [Pedagogika \(cuni.cz\)](http://Pedagogika.cuni.cz). Mareš, J. (2015). Tvorba případových studií pro výzkumné účely. *Pedagogika*, 65(2), 113–142.

Metodika pro vzdělávání distančním způsobem [online]. Praha, 23. 9. 2020n. 1. [cit. 2021-11-11]. Dostupné z: [Metodika pro distanční vzdělávání – edu.cz](http://Metodika.pro.distančni.vzdělávání-edu.cz) . Ministerstvo školství a mládeže

MŠMT, 2020 a. Komunikace. NaDálku [online]. ČR: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [cit. 2021-02-26]. Dostupné z: <https://nadalku.msmt.cz/cs/komunikace>

National Children’s Bureau (2019). Home matters: making the most of the home learning environment. Guidance for schools, nurseries, local authorities and public health partners. Retrieved from: https://www.peeple.org.uk/sites/www.peeple.org.uk/files/HLE_mattersdoc_1.pdf

Předškolní vzdělávání [online]. [cit. 2022-07-09]. Dostupné z: <http://archiv-nuv.npi.cz/t/predskolni-vzdelavani.html>

Picciano, A. G. (2017). Theories and frameworks for online education: Seeking an integrated model. *Online Learning Journal*. [RPLTL-11-01-2021-Full.pdf \(eap.gr\)](http://RPLTL-11-01-2021-Full.pdf)

SPLAVCOVÁ, Hana. Jak pracovat s dětmi v mateřských školách v době distančního vzdělávání. *Www.npi.cz* [online]. 2020, 2. 10. 2020 [cit. 2021-11-11]. Dostupné z: <https://www.npi.cz/aktuality/distančni-vzdelavani-v-materske-skole>

UNIVERZITA LIDU 2022. Univerzity of the people: The Education Revolution. : *Nouzová vzdálená výuka vs. online učení: Srovnání* [online]. 2021 [cit. 2022-07-09]. Dostupné z: <https://www.uopeople.edu/blog/emergency-remote-teaching-vs-online-learning/>

ZLÁMALOVÁ, Helena. Distanční vzdělávání – včera, dnes a zítra. *E-Pedagogium: Centrum pro studium vysokého školství v. v. i. Praha*. Praha: Centrum pro studium vysokého školství v. v. i. Praha, 2007. [e-Pedagogium: Distanční vzdělávání - včera, dnes a zítra \(upol.cz\)](http://e-Pedagogium: Distanční vzdělávání - včera, dnes a zítra (upol.cz))

Legislativní zdroje

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE. *DOPORUČENÍ PRO EFEKTIVNÍ DISTANČNÍ VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ V MATEŘSKÉ ŠKOLE V DOBĚ KARANTÉNY* [online]. 2021 [cit. 2022-07-09]. Dostupné z:

https://csicr.cz/CSICR/media/Prilohy/2021_p%c5%99%c3%adlohy/Dokumenty/Doporuce ni-DV-v-MS-v-dobe-karanteny.pdf

MŠMT. Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání [online]. Praha, MŠMT, 2021 [cit. 2020-12-12]. Dostupné z: [Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání, MŠMT ČR \(msmt.cz\)](https://www.msmt.cz/ramcovy-vzdelavaci-program-pro-predskolni-vzdelavani)

Sbírka zákonů: Předpis č. 112/2021 Sb., zdroj: SBÍRKA ZÁKONŮ ročník 2021, částka 39, ze dne 26. 2. 2021 [online]. [cit. 2022-05-16]. Dostupné z: <https://www.sagit.cz/info/sb21112>

Sbírka zákonů č. 75 / 2020: Předpis 75/2020 Sb. In: . Praha: Poslanecká sněmovna parlamentu České republiky, 13. 3. 2020. Dostupné také z: <https://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=75&r=2020>

Školský zákon. Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). [online] 2022 cit. [2022-05-05]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/dokumenty/novy-skolsky-zakon>

Usnesení vlády České republiky ze dne 26. února 2021 č. 200 o přijetí krizového opatření. In: 2021. Dostupné také z: https://predboj.cz/wp-content/uploads/2021/03/usneseni_vlady_200_2021_skoily.pdf

Usnesení vlády České republiky č. 292 o změně krizového opatření vyhlášeného pod č. 112/2021 Sb.: Usnesení č. 130/2021 Sb. In: 2021. [130/2021 Sb. Usnesení vlády České republiky č. 292 o změně krizového opatření vyhlášeného pod č. 112/2021 Sb. \(zakonyprolidi.cz\)](https://zakonyprolidi.cz)

20/22 Novela zákonů č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a z. č. 561/2004 Sb., školského zákona; T:18 3.2022 [online]. [cit. 2022-05-16]. Dostupné z: <https://komora.cz/legislation/20-22-novela-z-c-563-2004-sb-o-pedagogickych-pracovnicich-a-z-c-561-2004-sb-skolskeho-zakonat18-3-2022/>

Seznam příloh

Příloha 1 – Strukturovaný rozhovor pro učitelky a ředitelky

Příloha 2 – Vzor otázek pro respondenty dotazníku

Příloha 3 – Email zasláný učitelkám v MŠ I

Příloha 4 - Odpovědi respondentek na otázku: „Pokud nastaly v průběhu distančního vzdělávání nějaké problémy prosím vypište je.“

Příloha 5 – Odpověď na otázku: „Váš další komentář k průběhu distančního vzdělávání v mateřské škole, kterou navštěvuje/navštěvovalo Vaše dítě?“

Příloha 6 – Odpověď na otázku: „Pokud se Vaše dítě nezapojovalo při distanční výuce prosím uveďte proč?“

Příloha 7 – Vyhodnocení rozhovorů

Příloha 8 - Schéma vícepřípadové studie

Příloha 9 – Vyhodnocení otázek

Příloha č. 1 – Vzor otázek pro respondenty dotazníku

Otázky k rozhovoru pro učitelky a ředitelky

1. Jak rychle Vaše mateřská škola reagovala na přechod k distančnímu vzdělávání, když vláda České republiky z důvodu celosvětové pandemie virové choroby covid-19 uzavřela všechny mateřské školy na jaře roku 2021?
2. Jak ve Vaší mateřské škole probíhala příprava na distanční formu vzdělávání?
3. Jaké otázky jste na začátku distančního vzdělávání museli ve Vaší mateřské škole řešit?
4. Jakými problémy jste se zabývali a jaká řešení jste k nastalým problémům našli?
5. Jaké podmínky byly vytvořeny pro distanční vzdělávání ve Vaší mateřské škole?
6. V jakém počtu se děti ze všech tříd ve Vaší mateřské škole zapojily k povinné distanční výuce? Uveďte prosím přibližně v procentech.
7. Jakou formou probíhalo distanční vzdělávání ve Vaší mateřské škole?
8. Jaké obsahy byly ve Vaší mateřské škole nabízeny?
9. Jaké metody distančního vzdělávání byly ve Vaší mateřské škole uplatňovány?
10. Jaké cíle měla nastavena Vaše třída/mateřská škola?

11. Jak byla realizována evaluace dětí při distančním vzdělávání? (Dostávaly děti od učitelů zpětnou vazbu k distančnímu vzdělávání? Pokud ano, jak u Vás zpětná vazba probíhala?)
12. Jaká byla zpětná vazba rodičů k distančnímu vzdělávání ve Vaší mateřské škole?
13. Jak byste ohodnotil/a distanční vzdělávání, které nabízela Vaše mateřská škola? (Co hodnotíte jako pozitiva/negativa, popřípadě rizika distančního vzdělávání ve Vaší třídě/mateřské škole?)
14. Jak hodnotíte přípravnou fázi na distanční vzdělávání ve Vaší mateřské škole?
15. Jak hodnotíte průběh distančního vzdělávání ve Vaší mateřské škole?
16. Jak jste byl/a celkově spokojen/a s distančním vzděláváním ve Vaší mateřské škole?
17. Proběhlo ve Vaší mateřské škole školení učitelů pro formu distančního vzdělávání? Pokud ano, prosím uveďte, jakým způsobem školení probíhalo:

Otázky navíc pro ředitelku:

18. Jaká je zjištěná praxe s distančním vzděláváním v souladu s metodickým doporučením MŠMT České republiky?
19. Jak byste ohodnotila informovanost MŠMT České republiky ohledně distančního vzdělávání? (přehlednost informací, dostatečná doba na změny, které nastávaly v průběhu distančního vzdělávání, poskytované materiály pro rodiče/učitele ohledně distančního vzdělávání, aktuální informace na webových stránkách MŠMT České republiky apod.) Prosím uveďte:

Příloha č. 2 – Vzor otázek pro respondenty dotazníku

Vážená paní/ vážený pane,

Dovoluji si Vás požádat o Vaši spolupráci s vyplněním krátkého dotazníku, který se týká mé bakalářské práce na téma Distanční vzdělávání v soukromých a veřejných mateřských školách. Autorkou bakalářské práce je Veronika Birnbaumová, studentka Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy v Praze. Vedoucím této práce je PhDr. Barbora Loudová Stralczyňská, Ph.D.

Níže uvedený dotazník se týká předškolního vzdělávání, které kvůli uzavření mateřských škol probíhalo distanční formou v době trvání krizového stavu na jaře roku 2021. Všechny mateřské školy byly uzavřeny vládou České republiky z důvodu celosvětové pandemie virové choroby covid-19. Podle novely č. 349/2020Sb. ze dne 25.8.2020 musí každý poskytovatel předškolního vzdělávání povinně vzdělávat děti, pro které je předškolní vzdělávání povinné, po celou dobu

trvání krizového stavu. Proto jsem se rozhodla udělat výzkum ve vybraných mateřských školách, který se týká distančního vzdělávání. Chtěla bych Vás chtěla tímto požádat o vyplnění přiloženého dotazníku.

Všechna získaná data budou ihned po pořízení anonymizována v souladu s pravidly GDPR. Informace z dotazníku budou využity k provedení výzkumu k mé bakalářské práci.

V případě jakýchkoliv dotazů je možné se na mě kdykoliv obrátit (email: birnbaumovav@seznam.cz, mobil: 603389362).

Velmi děkuji za Vaši spolupráci.

Veronika Birnbaumová

Osoba vyplňující dotazník	☐ matka ☐ jiná osoba (prosím uveďte) ☐ otec
Kterou mateřskou školu Vaše dítě navštěvuje/navštěvovalo?	☐ MŠ I ☐ MŠ II ☐ MŠ III
Váš věk	☐ méně než 17 ☐ 41–45 let ☐ 18–20 let ☐ 46–50 let ☐ 21–25 let ☐ 51–55 let ☐ 26–30 let ☐ 56–60 let ☐ 31–35 let ☐ 61 a více ☐ 36–40 let
Nejvyšší dosažené vzdělání	☐ Základní ☐ Střední (s vyučením/bez vyučení, s maturitou/bez maturity, odborné i neodborné) ☐ Vyšší odborné ☐ Vysokoškolské
Jak rychle mateřská škola, kterou navštěvuje/navštěvovalo Vaše dítě reagovala na přechod k distančnímu vzdělávání, když vláda České republiky z důvodu celosvětové pandemie virové choroby covid-19 uzavřela	☐ Do 1 týdne od uzavření ☐ Do 2 týdnů od uzavření ☐ Do 2 týdnů od uzavření ☐ Do 4 týdnů od uzavření ☐ Naše mateřská škola nenabízela distanční vzdělávání

všechny mateřské školy na jaře roku 2021?								
Nastaly nějaké problémy v průběhu distančního vzdělávání?	☐ Ano ☐ Ne							
Pokud nastaly v průběhu distančního vzdělávání nějaké problémy prosím vypište je.								
Zapojovalo se Vaše dítě při distanční výuce?	☐ Ano ☐ Ne – uveďte prosím proč:							
Pokud se Vaše dítě nezapojovalo při distanční výuce prosím uveďte proč.								
Jakou formou probíhalo distanční vzdělávání v mateřské škole, kterou navštěvuje/navštěvovalo Vaše dítě?	☐ Osobním předáváním ☐ Poštou ☐ Online setkávání pomocí online platform (zoom, google Meet, MS Teams...) ☐ Sociální sítě (facebook, myspace, Instagram) ☐ Komunikační sítě (viber, what's up) ☐ Jiná forma, prosím uveďte.							
Byla v mateřské škole, kterou navštěvuje/navštěvovalo Vaše dítě realizována zpětná vazba od učitelů při distančním vzdělávání?	☐ Ano ☐ Ne							
Uveďte prosím, jak probíhala zpětná vazba při distančním vzdělávání?								
Jak byste ohodnotil/a distanční vzdělávání, které nabízela mateřská škola, kterou	<p>Prosím ohodnoťte jako známkami ve škole, kdy 1 je výborně a 5 je nedostatečně.</p> <table border="1"> <tr> <td>výborně</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> <td>4</td> <td>5</td> <td>nedostatečně</td> </tr> </table>	výborně	1	2	3	4	5	nedostatečně
výborně	1	2	3	4	5	nedostatečně		

navštěvuje/ navštěvovalo Vaše dítě?	
Co na realizovaném distančním vzdělávání hodnotíte pozitivně?	☐ Pravidelná komunikace učitelů s dětmi ☐ Dětem byly zadávány úkoly ☐ Možnost vidět své spolužáky ☐ Dítě se samostatně naučilo používat PC (zapnutí/vypnutí/ovládání mikrofону) ☐ Čas strávený u distanční výuky ☐ Dítě se naučilo něco nového ☐ Vidět učitele při práci s dětmi
Prosím vypište, co bylo ještě přínosné.	
Co na realizovaném distančním vzdělávání hodnotíte negativně?	☐ Pravidelná komunikace učitelů s dětmi ☐ Dětem byly zadávány úkoly ☐ Možnost vidět své spolužáky ☐ Dítě se samostatně naučilo používat PC (zapnutí/vypnutí/ovládání mikrofону) ☐ Čas strávený u distanční výuky ☐ Dítě se naučilo něco nového ☐ Vidět učitele při práci s dětmi ☐ Prosím, vypište: Co ještě bylo přínosné.
Prosím, vypište, co bylo při distanční výuce obtížné.	
Myslíte si, že mateřská škola, kterou navštěvuje/navštěvovalo Vaše dítě reagovala dostatečně rychle, když byly mateřské školy uzavřeny na jaře roku 2021?	☐ Ano ☐ Ne
Pokud si myslíte, že mateřská škola, kterou navštěvuje/navštěvovalo Vaše dítě nereagovala dostatečně rychle na uzavření mateřských škol, prosím uveďte proč.	

Váš další komentář k průběhu distančního vzdělávání v mateřské škole, kterou navštěvuje/navštěvovalo Vaše dítě.	
---	--

Příloha č. 3 - Email zaslaný učitelkám v MŠ I

Vzhledem k situaci, která v blízké době (od pondělí 1. 3. 2021) nastane – uzavření mateřských škol, se musíme i my připravit na online prostředí, kde se budeme s dětmi potkávat. Mnozí jste již tuto situaci na jaře či na podzim zažili, víte tedy, co Vás čeká. Je potřeba se připravit a připravit i děti a jejich rodiče. Proto si, prosím dnes dejte ještě práci s přípravou materiálů, které si myslíte, že byste dětem pro distanční formu vzdělávání chtěli domů předat (pracovní listy, pomůcky apod.)

Zasílám přehled kroků pro bezproblémový přechod na ONLINE vzdělávání. KAŽDOPÁDNĚ SE V PONDĚLÍ 1.3.2021 SEJDEME V MŠ. BUĎ POJEDEME JEŠTĚ V NORMÁLNÍM REŽIMU (ALE BEZ MÍCHÁNÍ DĚTI V DRUŽINĚ A KROUŽKŮ) NEBO PŘEJDEME NA ONLINE VÝUKU – VEDENOU Z KMENOVÝCH TŘÍD.

1. I při online vzdělávání pracujte s týdenním plánem, používejte ho nejen jako oporu pro Vás, ale i pro děti a rodiče. Plán aktivit zasílejte rodičům, představte týdenní plán dětem, abyste společně motivovaní postupovali ve vašich aktivitách a sledovali jejich postupné naplňování během týdne.

2. Denní (online+video) režim rozdělte po cca 30minutových blocích v počtu 4 (2 online hodiny + 2 videa na odpoledne) – viz rozvrh níže. Zachovejte vzdělávání režimu v rozsahu 100–120 minut denně (2 hodin). Natáčejte v mezičase krátká videa pro děti (+ natáčejte svoje online aktivity), která budou zaměřena na aktivity, činnosti, kterým se v týdnu budete věnovat. Sdílejte svá videa s ostatními učiteli – dle věkové skupiny dětí – předškoláci mezi sebou, mladší a ti nejmenší. Jistě vám budou vzájemnou inspirací a pomocí. Video si ukládejte na U:\KG_MS\2020_2021\Online_teaching_03_2021\Video. Odsud si svá videa vzájemně sdílejte. Příklad: Učitel natočí kolegu při online „výuce“, toto video použijí učitelé z jiné třídy (věkově vhodné) na odpolední vzdělávání (rodičům). Naplánujte si pro svoji třídu schůzky v MS Teams dle rozvrhu, pozvěte všechny rodiče ze třídy + mě (email paní ředitelky) - ne pro kontrolu, ale ráda s vámi strávím nějaký čas.

MORNING ONLINE LESSON SCHEDULE

1st part 9:00 - 9:30, 9:30 - 10:00, 10:00 - 10:30 WF, BrB, RE BB, PD GF, YD

2nd part 10:30 - 11:00, 11:00 - 11:30, 11:30 - 12:00 WF, BrB, RE BB, PD GF, YD

AFTERNOON EDUCATION

Parents will receive recorded videos that they can watch at home (every day a new one).
Send 2 videos – made by you and from another class - same (pre-first) or similar in age.

3. Kamery nebo laptopy do tříd PD, YD a BrB budou zajištěny – řeším to. Ostatní mají kamery na PC nebo mají možnost mít vlastní notebook – děkuji.

4. Kombinujte synchronní online a off-line výuku (videa, pracovní listy, práce na zadaných činnostech/projektech, příprava apod.) a konzultace s rodiči. Vkládání vašich videí VIDEO folder

5. S předškolními dětmi, které jdou v březnu k zápisu, prosím aktivity individualizujte vzhledem k jejich potřebám. Zaměřte se na oblasti, které by dítě mělo posílit (grafomotorika, matematické představy, prostorová orientace, zrkadlová diferenciacie, sluchová diferenciacie, paměť). Důležitá je systematická příprava.

Pro inspiraci a jako podporu k vašim vzdělávacím aktivitám zasílám pár odkazů ČT Edu pro předškolní děti: <https://t.ly/z5va> ü NÚKIB, E-kurz Vanda a Eva v online světě: <https://t.ly/mwH2> ü NPI ČR, Podpora dětí s OMJ v MŠ distanční formou:

<https://t.ly/3DPK>

<https://www.education.com/resources/kindergarten/>

<https://www.kindergartenworks.com/teacher-tools/free-online-games-for-kindergarten>

<https://www.learningresources.com/free-at-home-learning-essentials>

Vše uloženo také na U:\KG_MS\2020_2021\Online_teaching_03_2021\

6. Ostatní čas (mimo online výuku a natáčení videí) využijte ve třídě na věci, na které v normálním režimu nemáte tolik času (úklid, výzdoba, příprava apod.).

Příloha č. 4 – Odpovědi respondentek na otázku: „Pokud nastaly v průběhu distančního vzdělávání nějaké problémy prosím vypište je.“

problémy s ovládním mikrofonu

Občas se nám nepodařilo připojit ve správný čas a pokud učitelka dětem něco vyprávěla, paní učitelce pak trvalo chvíli, než umožnila vstup do místnosti

Občasné přerušení signálu

Občas byl sekáný přenos z důvodu, že manželka i já jsme byli doma na homeoffice a obě Dcery měly online výuku, stávalo se, že síť byla přetížená

šum mikrofonu, občas trhaný přenos

Příloha č. 5 – Odpověď na otázku: „Váš další komentář k průběhu distančního vzdělávání v mateřské škole, kterou navštěvuje/navštěvovalo Vaše dítě?“

Myslím si, že pro takto malé děti je online výuka nevhodná i když se učitelky velmi snažily, bylo velice náročné udržet synovu pozornost u počítače, neustále někam odbíhá.

Velmi si ceníme a vážíme práce, kterou učitelky odvedly.

Distanční vzdělávání hodnotíme s manželem jako velmi dobře zvládnuté.

Jsme rádi, že děti měly možnost využít distanční výuku, je to určitá povinnost pro děti, dvě setkání dávají dopoledni i jistý řád, na druhou stranu pohodová a zábavná forma to dostatečně odlehčila.

4 lekce ve spojení s dalšími videy/úkoly jsou příliš mnoho, spousta času u počítače

Jsem naprosto spokojená. Obě paní učitelky byly úžasné a vůbec jsme se s nimi nenudili, ba naopak měli jsme co dohánět, abychom všechny nabídnuté aktivity s dětmi udělaly, protože jsou skvělé.

Oceňujeme kvalitní práci učitelek, mockrát děkujeme, že dcera měla možnost, alespoň na chvíli vidět své kamarády a také, že se zabavila, když jsme s manželem museli pracovat. Velmi se nám také líbila možnost, že si děti mohly po výuce povídat ve skupinkách.

Jsem si vědoma, že pro učitelky to muselo být velice náročné, oceňuji jejich snahu, pracovní nasazení a kreativitu!

Velmi si s manželem ceníme práce učitelek, muselo to být pro ně velmi náročné období.

"Dobrý den, Přestože si jsem vědoma, že udržet pozornost dětí po delší dobu, než je půl hodiny, je náročné, ocenila bych spojení jednotlivých vstupů. Namísto dvou půlhodinových, raději jeden třičtvrtěhodinový pro každý z jazyků. Každopádně si moc vážím úžasného přístupu a trpělivosti obou našich učitelů, Alice i Johna! Jsou skvělí a on-line je úplně nacpaný zábavnými aktivitami."

Učitelky byly báječné, ale s distanční formou studia v MŠ (mimo předškolní ročník) zásadně nesouhlasím.

Byli jsme s výukou moc spokojeni. Jediné, co nám nevyhovovalo bylo, že děti začínaly s výukou v různých časech, byl celkem oříšek hlídat různé časy, aby se děti připojovaly včas.

Distanční výuka je opravdu nouzové řešení a nemůže nahradit prezenční výuku. Moc si vážím co pro děti každý den učitelky dělaly, protože chápu, že to pro ně muselo být velmi těžké. Velkou nevýhodou je technika. Různé sumy mikrofону atd. Celkově si velmi vážím nasazení, které paní učitelky vynaložily, bylo cítit, že paní učitelky dělaly maximum i na úkor svého soukromí.

Nelíbilo se nám, že každý mohl vidět rozdíl ve vědomostech dětí, dcera je velmi stydlivá a k odpovídání na otázky jsme jí musely nutit.

Příloha č. 6 – Odpověď na otázku: „Pokud se Vaše dítě nezapojovalo při distanční výuce prosím uveďte proč?“

Pracovali jsme doma na úkolech nepravidelně

Jen zřídka, s distanční výukou v MŠ nesouhlasíme.

Neměli jsme možnost vytisknout pracovní listy

Byli jsme mimo Prahu a raději si užívali na horách, než abychom trávili čas s úkoly, které byly dětem zadávány.

nesouhlasíme, aby dostávaly děti v takto malém věku úkoly

nechtělo

Příloha 7 – Vyhodnocení rozhovorů

NS I / příprava práce NS-IT
 pracovní místa
 • příprava a předložení
 • 60-90 minut ke online - 2+ offline
 • NS team
 • příprava E
 • učí = NS work - meeting

NS II /
 • zajištění práce dětí
 • aktivita (long, short, apod.)
 • fyzická práce pro děti
 • příprava pomůcek
 • časování bloků na děti

NS III /
 • úloha spolupráce od managementu
 • zkušenosti z jiných let
 • učí učí
 • zkušenosti z přípravou a zapojení
 • novosti
 • zkušenosti z jiných let

NS I /
 • příprava práce NS-IT
 • příprava pro děti - emaily
 • příprava
 • emaily soubory a poznámky
 • příprava NS a řešení práce
 • příprava práce a konkrétní
 emaily

NS II /
 • pravidelné setkání RV (aktivity)
 • učí
 • aktivita příprava a RV
 • příprava učitelů (ukládání, příprava)
 • učí
 • úloha spolupráce s tím
 • zkušenosti s jinými lety

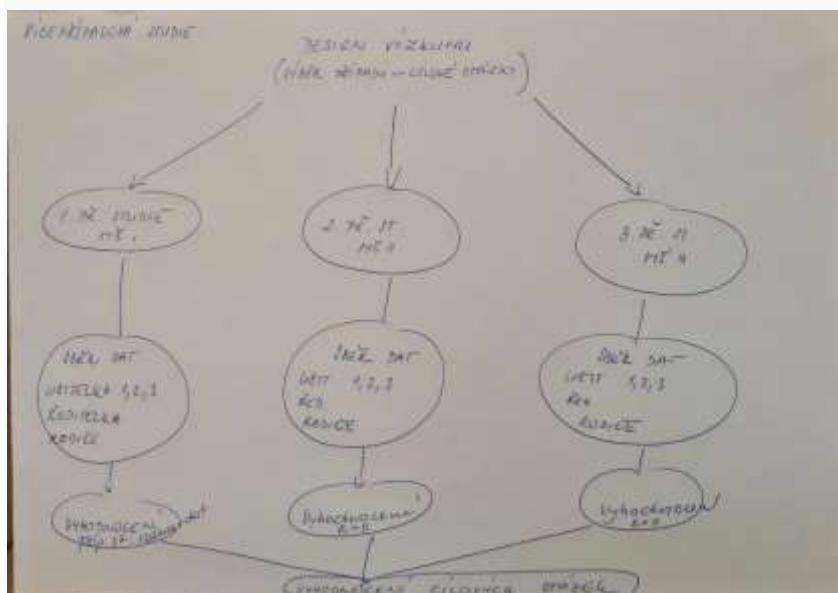
NS III /
 • zkušenosti s emaily komunikací
 • příprava RV
 • zkušenosti s jinými lety
 • učí a práce

NS I /
 • příprava práce NS-IT
 • příprava pro děti - emaily
 • příprava
 • emaily soubory a poznámky
 • příprava NS a řešení práce
 • příprava práce a konkrétní
 emaily

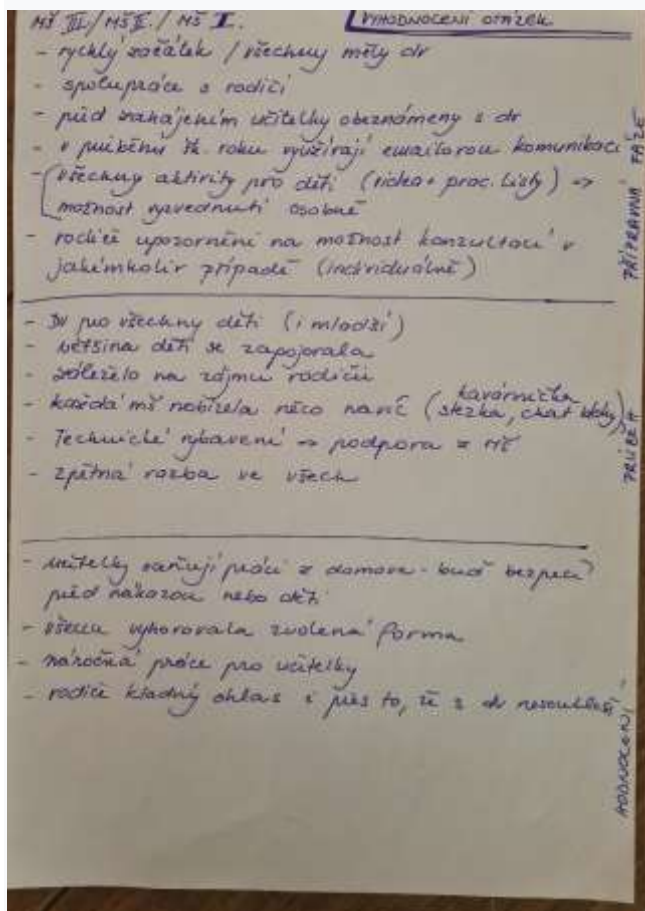
NS II /
 • pravidelné setkání RV (aktivity)
 • učí
 • aktivita příprava a RV
 • příprava učitelů (ukládání, příprava)
 • učí
 • úloha spolupráce s tím
 • zkušenosti s jinými lety

NS III /
 • zkušenosti s emaily komunikací
 • příprava RV
 • zkušenosti s jinými lety
 • učí a práce

Příloha 8 - Schéma víceřípadové studie

Příloha 9 – Vyhodnocení otázek

Příloha 10 – Struktura bakalářské práce

